

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2024-01-04

**Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation**

www.gu.se/jmg

Yttrandefrihet eller attack mot muslimer?

En studie om hur koranbränningarna har gestaltats i svenska och arabiskspråkiga medier

Författare: Sarah Hedlund, Hanna Bäck och Sara Alchaar

Handledare: Jesper Strömbäck

Kursansvarig: Elena Johansson

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

Title: Freedom of speech or an attack on muslims? A study about how Quran burnings have been framed in Swedish and Arabic media

Authors: Sarah Hedlund, Sara Alchaar & Hanna Bäck

Level: Bachelor thesis in Journalism

Term: Autumn 2023

Supervisor: Jesper Strömbäck

The purpose of this study is to gain knowledge about how the Quran burnings that took place in Sweden 2023 have been framed in Swedish contra Arabic newspapers. The intention is to examine the frequency of different frames, actors and photographs in selected news articles published in July of 2023. July was chosen particularly due to being the month when the Quran burnings received the most extensive news coverage, both in Sweden and internationally. The study also aims to examine the framing of the Quran burnings in Swedish and Arabic newspapers. In order to achieve the study's objective, framing theory and international news determinants theory have been used as a theoretical framework. Due to the recent emergence of the Quran burnings as a phenomenon, there is a lack of prior research in the field. As a result, some of the theoretical framework utilized concern other cases where the limitations of freedom of speech have been debated. To conduct the study, a quantitative content analysis has been used. The findings of the study indicates that the framing of the Quran burnings in Swedish and Arabic news media is relatively similar, but with some variations. The conflict frame is dominant in both Swedish and Arabic media, while the freedom of speech frame is comparatively limited. The choice of frames correspond largely with the theory of clash of civilizations, which shows that the conflict in values between the Western and the Muslim world is reflected in Swedish and Arabic news reporting.

Keywords

Framing, Quran burning, Swedish media, Arabic media, International news determinants, Framing theory

Nyckelord

Gestaltning, Koranbränning, Svenska medier, Arabiska medier, Internationella nyhetsfaktorer, Gestaltningsteori

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
1.1 Utomvetenskaplig relevans.....	6
1.2 Inomvetenskaplig relevans.....	7
2 Syfte och frågeställningar	8
3 Bakgrund	9
3.1 Koranbränningar i Skandinavien.....	9
3.1.1 Händelseförlopp koranbränningarna i Sverige.....	9
3.2 De utvalda medierna.....	12
3.2.1 Al Jazeera och Al Arabiya.....	12
3.2.2 Aftonbladet.....	12
3.2.3 Dagens Nyheter.....	13
4 Teorianknytning	14
4.1 Nyhetsfaktorer för det internationella medieflödet.....	14
4.1.1 Gatekeeping.....	14
4.1.2 Viktiga internationella nyhetsfaktorer.....	15
4.1.3 Kontextens betydelse för nyhetsfaktorer.....	15
4.2 Politiskt system och pressfrihet.....	16
4.2.1 De berörda länderna.....	16
4.3 Gestaltningsteorin.....	17
4.3.1 Gestaltningsskapande och beslutsfattare.....	17
4.3.2 Kulturella faktorer.....	19
4.4 Diskussion om teorianknytning.....	19
5 Tidigare forskning	21
5.1 Västerlandet vs. islam.....	21
5.1.1 Väst vs. islam i medier.....	22
5.2 Gestaltningar - hädelse eller yttrandefrihet?.....	22
5.2.1 Muslim neighbours.....	23
5.2.2 Muhammedkarikatyrerna i Jyllands-Posten.....	23
5.2.3 Pressfrihet och orsaken till en massaker – Charlie Hebdo.....	25
5.2.4 Terry Jones koranbränning.....	25
5.3 Diskussion om tidigare forskning.....	26
6 Val av fall, metod och material	28
6.1 Metod.....	28
6.1.1 Kodschema.....	28

6.2 Material.....	30
6.3 Metoddiskussion.....	31
7 Resultatredovisning.....	35
7.1 Innehåll i artiklarna.....	35
7.2 Gestaltning i artiklarna.....	37
7.3 Aktör i artiklarna.....	39
7.4 Huvudbild i artiklarna.....	40
7.5 Sammanfattning av resultat.....	41
7.5.1 Frågeställning 1.....	41
7.5.2 Frågeställning 2.....	41
7.5.3 Frågeställning 3.....	42
7.5.4 Frågeställning 4.....	42
8 Analys.....	43
8.1 Introduktion till analys.....	43
8.2 Frågeställning 1 och 2: Gestaltningar av koranbränningarna.....	43
8.2.1 Attack mot muslimer och islam.....	45
8.2.2 Säkerhetsgestaltningen.....	46
8.2.3 Yttrandefrihetsgestaltningen.....	47
8.3 Frågeställning 3: Aktörer.....	48
8.4 Frågeställning 4: Huvudbilder.....	50
9 Slutdiskussion.....	54
9.1 Förslag till vidare forskning.....	55
Referenslista.....	57
Bilagor.....	67

1 Inledning

Koranbränningarna som inträffade i Sverige under 2023 har fått stor medial uppmärksamhet och lett till kraftiga motreaktioner i många muslimska länder. De har skapat en intensiv debatt om huruvida koranbränningar är förenligt med Sveriges yttrandefrihetsgrundlag, och bränningarna och dess följder kom i medier att kallas "korankrisen". Koranbränningarna ledde även till en diplomatisk kris då de skapade hinder för Sveriges utdragna inträdesprocess i försvarsalliansen Nato.

När medierna väljer att ge stor uppmärksamhet åt en händelse kan det öka dess synlighet och potentiellt förstärka dess påverkan på allmänheten (Entman, 2004). Beroende på hur olika sakfrågor gestaltas påverkas publikens uppfattning om ämnet (Entman, 1993; Gamson & Modigliani, 1989; de Vreese, 2010). Vilka gestaltningar medierna har använt för att skildra koranbränningarna är därför av vikt att undersöka, inte minst på grund av den polarisering som finns mellan den västerländska och den muslimska världen och de våldsamma protesterna som har följt koranbränningarna (Huntington, 1993; Nygren & Kazmierska, 2020). Valet av gestaltning tar sig bland annat i uttryck i den information medierna väljer att framhäva och de aktörer som får utrymme att uttala sig och definiera problemformuleringen för koranbränningarna.

Baserat på hur koranbränningarna skildras riskerar de att leda till ökad misstro mellan grupper, ökad polarisering samt en sämre dialog och förståelse mellan olika samhällsgrupper, både i Sverige och i världen. Koranbränningarna har fördömts av många ledare i den muslimska världen och orsakat flera stora demonstrationer, där bland annat den svenska ambassaden i Bagdad har satts i brand. Eftersom valet av gestaltning påverkar vad publiken tycker om frågan är det viktigt att identifiera vilka gestaltningar som har använts i arabiska medier, vilket också kan ge ett annat perspektiv på den svenska medierapporteringen om ämnet.

Utifrån detta är syftet med uppsatsen att undersöka hur koranbränningarna i Sverige har gestaltats i både svenska- och arabiskspråkiga medier, och på vilka sätt rapporteringen skiljer sig åt. Genom en kvantitativ innehållsanalys kommer vi att undersöka artiklar om koranbränningarna som publicerats i de två svenska tidningarna med största läsekrets och likaså de två största arabiskspråkiga tidningarna. Resultatet kommer att analyseras utifrån bland annat gestaltningsteorin och internationella nyhetsfaktorer.

1.1 Utomvetenskaplig relevans

Koranbränningarna som skedde i Sverige sommaren 2023 fick stor uppmärksamhet i medier och väckte även starka reaktioner i många muslimska länder. Genom att jämföra svensk rapportering i denna fråga med arabiska medier hoppas vi få en tydligare bild av hur svenska tidningar skildrade denna händelse, vilket kan sätta både den arabiska och svenska rapporteringen i ett annat ljus.

Medierna är en viktig informationskälla för allmänheten och det är därför viktigt att informationen som presenteras är sann (Shoemaker & Reese, 2014). Nyhetsrapporteringen kan påverkas av flera olika faktorer och ser olika ut i olika samhällen och länder. Demokratinivå, olika förhållanden till religion och mediesystem kan vara en sådan grundläggande faktor som gör att mediernas nyhetsrapportering och val av gestaltning skiljer sig åt mellan olika länder (Shoemaker & Reese, 2014; Stier, 2015). Detta väcker en fråga som är viktig att undersöka när det kommer till koranbränningarna – hur rapporterar medierna om känsliga frågor som rör yttrandefrihet och religiös intolerans, och vilka gestaltningar är dominerande?

Det är tydligt att det finns stora skillnader i politiska system och mediesystem i Mellanöstern och Sverige. I arabiska eller muslimska länder anses koranbränningar som ett brott (Al Jazeera, 2023), medan de i Sverige anses vara en del av den grundlagsskyddade rättigheten att fritt kunna uttrycka sin åsikt. Enskilda journalister måste också ta hänsyn till de politiska systemen och medielandskapet. Ur ett journalistiskt perspektiv är det viktigt att ta ett steg tillbaka från det dagliga nyhetsarbetet och identifiera på vilket sätt man väljer att skriva om religiösa sakfrågor, och vad det kan ha för effekt på publiken. Gestaltningarna kommer ibland omedvetet från journalisternas kulturella kontext och formas utifrån deras kognitiva scheman (Van Gorp, 2010; Entman, 2004). Intentionen med den här undersökningen är därför att kunna medvetandegöra dessa tendenser och på så sätt utmana dem i framtiden. Utifrån resultaten av vår undersökning kommer vi kunna reflektera över hur mediernas gestaltning av koranbränningarna skiljer sig åt.

1.2 Inomvetenskaplig relevans

Det finns tidigare forskning som jämför hur svenska medier och medier i andra länder gestaltar olika sakfrågor, men dessa fokuserar ofta på jämförelser mellan västerländska medier (Strömbäck, 2008; Walter, 2016; Dunn, 2013; Bangstad & Linge, 2023). Generellt saknas vetenskapliga studier som jämför arabiskspråkiga medier och svenska medier, inte minst när det kommer till skillnader i gestaltning och nyhetsvärdering. Denna studie är därför inomvetenskapligt relevant och viktig att genomföra för att kunna bidra med ny empiri i detta relativt utforskade forskningsområde. I förlängningen kan detta bidra till mer specifika och utbyggda teorier kring skillnaden mellan gestaltningar i svenska och arabiskspråkiga medier, samt de bakomliggande anledningarna.

De omtalade koranbränningarna som ägde rum i Sverige år 2023 var några av de första i sitt slag som fick stor medieuppmärksamhet. Intentionen med uppsatsen är därför att bidra till forskning kring denna händelse specifikt, och kring vilka gestaltningar medier använder i rapporteringen av känsliga frågor om yttrandefrihet och religiös intolerans. Motsättningen mellan västerlandet och den muslimska världen kan leda till att liknande islamkritiska aktioner blir ännu vanligare i framtiden, särskilt med tanke på att det finns en utbredd

islamofobi i många västerländska länder (Green, 2019). Förhoppningen är att framtida studier kan ta avstamp i den empiri som uppsatsen presenterar.

2 Syfte och frågeställningar

Eftersom det saknas jämförande, vetenskapliga studier i tidigare forskning gällande skillnaden mellan arabiskspråkiga medier och svenskspråkiga medier, söker den här uppsatsen att med en kvantitativ innehållsanalys bidra till mer empiri inom forskningsområdet. Studiens avsikt är också att bidra med ny kunskap kring hur koranbränningarna har gestaltats och vilka gestaltningar medier använder i rapporteringen av frågor som rör yttrandefrihet och religiös intolerans.

Uppsatsens syfte är att undersöka hur koranbränningarna har gestaltats i svenska och arabiskspråkiga tidningar samt vilka likheter och skillnader som förekommer i rapporteringen i de olika länderna. De utvalda tidningarna är den kvälls- respektive dagstidning som har störst räckvidd för vardera språk. I Sverige är det Aftonbladet för kvällspress och Dagens Nyheter för dagspress. I Mellanöstern finns dock inte samma system med dags- och kvällspress som i Sverige. Valet har i därför stället grundats i vilka tidningar som har störst räckvidd i regionen, varpå Al Jazeera och Al Arabiya valts ut. Det är värt att betona att studien endast har för avsikt att diskutera skillnader och likheter hos rapporteringen mellan länderna snarare än mellan medier inom enskilda länder.

1. Hur har koranbränningarna gestaltats i svenska och arabiskspråkiga nyhetsartiklar och vilka var de dominerande gestaltningarna?
2. Vilka likheter och skillnader fanns mellan gestaltningen i svenskspråkiga och arabiskspråkiga nyhetsartiklar?
3. Vilka aktörer tog störst plats i nyhetsartiklar om koranbränningarna i svenska och arabiskspråkiga medier?
4. Vilka huvudbilder har använts i rapporteringen om koranbränningarna i svenska och arabiskspråkiga medier och vad säger bilderna utifrån gestaltningsteorin?

3 Bakgrund

För att kunna förstå och följa analysen av fallstudien är det viktigt att ha kunskap om bakgrunden till koranbränningarna. Nästa avsnitt redogör för när och hur koranbränningarna började, samt hur händelseförloppet har utvecklats.

3.1 Koranbränningar i Skandinavien

De koranbränningar som utförts i Skandinavien i slutet på 2010-talet och början på 2020-talet har varit kraftfulla, symboliska sätt att skapa hat mot muslimer och islam. Yttrandefrihet har använts som ursäkt, något som antimuslimska aktörer har utnyttjat, argumenterar Bangstad och Linge (2023). I Norge har diskursen allt mer lutat åt en form av yttrandefrihets-“absolutism” där hatretorik mot muslimer ses som en naturlig del av religionskritik, på så sätt har extremhögern kunnat ta över diskursen om yttrandefrihet (Bangstad & Linge, 2023).

2017 startade den dansk-svenska advokaten och islamkritiska aktivisten Rasmus Paludan det högerextrema partiet Stram Kurs. Partiet vill förbjuda islam i Danmark och utvisa muslimer (Ringberg & Kristiansen, 2019). Som en del av sin valkampanj började Paludan turnera runt i invandrartäta områden i Danmark och sätta eld på koraner som ofta var inlindade i bacon eller hade grisblod på sig. Ibland målade han även av profeten Muhammed. Han lade dessutom upp de antimuslimska aktionerna på Youtube (Ringberg & Kristiansen, 2019). Samma år misslyckades han med att komma in i den danska riksdagen, men han fortsatte att utföra koranbränningar i Sverige.

Den högerextrema och antimuslimska norska organisationen SIAN har vid flera tillfällen skändat Koranen på olika sätt i Norge, exempelvis genom att riva ut sidor, spotta på den, kasta den i soptunnan eller bränna den. Likt Rasmus Paludan sökte de en våldsamt reaktion från muslimer för att “visa” att muslimer som grupp är våldsamma (Bangstad & Linge, 2023). Koranbränningarna iscensätts ofta som en form av uppträdande och med hjälp av massmedier och sociala medier sprids och ritualiseras bokbränningarna. Linge och Bangstad (2023) argumenterar för att det är de antimuslimska aktörernas fokus på konflikt som möjliggör att frågan blir uppmärksam i medier, vilket bidrar till målet att skapa ökad polarisering i samhället. Flera forskare (Svensson, 2017; van Es, 2020) argumenterar dock för att det inte är de antimuslimska aktionerna i sig som skapar starka reaktioner hos muslimer, utan kontexten och att intentionen med handlingen är att provocera, uppröra och förnedra muslimer och islam (Svensson, 2017).

3.1.1 Händelseförlopp koranbränningarna i Sverige

Den första uppmärksamade koranbränningen i Sverige ägde rum den 28 augusti 2020 i Malmö (Larsson, 2020). Ett par dagar innan, den 26 augusti, hade konstnären och provokatören Dan Park sökt tillstånd att hålla en islamkritisk aktion, men nekats av polisen

på grund av säkerhetsskäl. Planen var att även Rasmus Paludan, partiledare för det danska högerextrema partiet Stram Kurs och känd för att bränna koraner i Danmark, skulle delta (Larsson, 2020). När Rasmus Paludan försökte resa in i Sverige den 28 augusti blev han dock nekad och fick ett inreseförbud på två år. Eftersom hans pappa är svensk medborgare kunde han däremot tillförskaffa ett svenskt medborgarskap i ett senare skede (Nygren & Kazmierska, 2020).

Trots att den islamkritiska aktionen nekades av polisen och Rasmus Paludan inte lyckades komma in i Sverige, utfördes ändå koranbränningen av en dansk medborgare delaktig i partiet Stram Kurs. Under samma dag utförde även andra individer en aktion på Stortorget i Malmö där de sparkade på koranen (Larsson, 2020). De islamkritiska aktionerna orsakade våldsamma protester där föremål och stenar kastades mot polisen, busskurer krossades och bråte och bildäck antändes (Nygren & Kazmierska, 2020).

Två år senare, påsken 2022, planerade Rasmus Paludan att hålla en "koranbrännarturné" runt om i Sverige. Enligt resplanen skulle han komma till Linköping, Jönköping, Norrköping, Stockholm, Örebro, Landskrona och Malmö för att hålla islamkritiska manifestationer (Zangana, 2022; SVT, 2022). Trots att han i slutändan enbart utförde aktionerna i Jönköping, Stockholm och Malmö blev det våldsamma upplopp i samtliga städer förutom Jönköping (SVT, 2022; Abrahamsson, 2022). Bilar och egendom sattes i brand och poliser blev skadade. Händelsen blev senare kallad "Påskupploppen" och i efterhand har fler än hundra personer utretts för brott. Även Rasmus Paludan har blivit anmäld för hets mot folkgrupp (Nekham, 2023; SVT, 2022). I samband med koranbränningarna började en intensiv debatt om var gränsen mellan yttrandefrihet och hets mot folkgrupp gick. Påskupploppen blev en världsnöhet och artiklar om händelsen publicerades av bland annat Al Jazeera, CNN, BBC, The Times of India och många andra internationella medier (CNN, 2022; Al Jazeera, 2022).

Kort därefter ansökte Paludan om tillstånd att bränna koranen i flera städer, bland annat Borås, Stockholm, Trollhättan och Örebro men blev nekad av polisen. Förvaltningsrätten fastställde den 6 maj att det var felaktigt att neka Paludan tillstånd till allmän sammankomst i Borås (SVT, 2022). Flera aktioner där koranen brändes följde, bland annat i Trollhättan, Borås och Göteborg, som förvisso skapade reaktioner men fortlöpte utan några större våldsamheter (SVT, 2022). Under denna period fick koranbränningarna inte särskilt mycket utrymme i internationella medier.

I januari 2023 kungjorde Paludan att han ville bränna koranen utanför Turkiets ambassad i Stockholm. Detta inträffade i samband med den pågående Natoprocessen och Turkiets krav på Sverige. Turkiet fördömde planen kraftigt och kallade upp den svenska ambassadören (Bjarnefors m.fl. 2023). Den 21 januari genomförde Paludan koranbränningen, vilket blev en världsnöhet. Turkiet ställde in ett möte där Sveriges och Turkiets försvarsministrar skulle ha diskuterat Nato (Bjarnefors m.fl. 2023). Demonstranter brände den svenska flaggan utanför Sveriges generalkonsulat i Istanbul (Makar, 2023).

Talibanregimen fördömde koranbränningen i afghanska medier och uppmanade Sverige att straffa Rasmus Paludan. Saudiarabien, Jordanien och Kuwait fördömde också aktionen

(Sjögren, 2023). Natoprocessen sattes återigen på paus. Demonstrationer följde i bland annat Irak och Pakistan. Den 25 januari uppmanade den betydelsefulla sunnimuslimska institutionen, Al-Azharuniversitetet i Kairo, till global bojkott mot svenska varor (Stahle & Martorell, 2023).

Den 8 februari nekade polisen en kulturförening i Stockholm att bränna koranen utanför Turkiets ambassad. Bakgrunden var att Säpo hade varnat för en ökad hotbild mot Sverige (Aghamn, 2023). En irakisk flykting vid namn Salwan Momika ansökte om att bränna koranen utanför Iraks ambassad, men nekades även han (Svensson m.fl. 2023). Den 4 april slog Förvaltningsrätten återigen fast att det var felaktigt av polisen att neka tillstånd till att bränna koranen. Beslutet överklagades, men den 12 juni fastslog också kammarrätten att demonstrationerna borde ha beviljats tillstånd (TT, 2023).

Den 28 juni fick Salwan Momika tillstånd att bränna koranen utanför Stockholms moské, vilket sammanföll med den första dagen på den muslimska högtiden Eid al-Adha. Han lade bland annat bacon i koranen och fimpade en cigarett i den (Torstensson m.fl., 2023). Aktionen skapade kraftiga reaktioner i muslimska länder. Turkiska politiker fördömde kraftigt att koranen återigen tilläts brännas och Marocko kallade hem sin ambassadör från Sverige i protest. Bland annat Saudiarabien, Egypten och Syrien fördömde koranbränningen. Den 29 juni stormades den svenska ambassaden i Bagdad kortvarigt av demonstranter. Dagen efter hölls en stor demonstration i staden där den svenska flaggan och prideflaggan brändes (Wiklund, 2023).

Den 2 juli höll det muslimska samarbetsorganet Islamiska konferensorganisationen (IKO) ett möte där organisationens generalsekreterare uppmanade de 57 medlemsländerna att utföra kollektiva åtgärder för att stoppa koranbränningarna. Även påven fördömde koranbränningarna (TT, 2023). Den 6 juli meddelade den svenska regeringen att de ville se över ordningslagen för att kunna stoppa koranbränningarna (Björkman, 2023). FN:s människorättsråd UNHCR höll ett extrainsatt möte den 11 juli för att diskutera koranbränningarna i Europa och fastslog att det är en kränkande handling. FN:s medlemsländer uppmanades att se över sina lagar (Mederyd Hårdh, 2023).

Den 19 juli beviljades Salwan Momika tillstånd att dagen efter hålla en allmän sammankomst och bränna en koran utanför Iraks ambassad i Stockholm (TT, 2023). Natten till den 20 juli stormade demonstranter den svenska ambassaden i Bagdad och satte den i brand. Irak meddelade att de bryter de diplomatiska banden med Sverige. Många muslimska länder fördömde kraftigt koranbränningen som ägde rum senare på dagen den 20 juli, till exempel Saudiarabien och Algeriet som kallade upp Sveriges charge d'affaire respektive toppdiplomat. Protester skedde i bland annat Libanon, Iran och Jemen. Säpo varnade för en förhöjd hotbild (TT, 2023).

Den 4 augusti deltog ett tjugotal OIK-länder i möte på Utrikesdepartementet i Stockholm där koranbränningarna diskuterades (SVT, 2023). Den 17 augusti höjdes terrorhotnivån från tre till fyra i Sverige (Ekberg Skog & Brusman, 2023). Den 18 augusti tillsatte regeringen en utredning för att kunna avslå ansökningar om att bränna koranen (Forsberg & Gustafsson, 2023).

3.2 De utvalda medierna

Nedan presenteras de medier som har valts ut i studien, samt information om hur de finansieras. En förståelse för mediernas bakgrund är betydelsefull för att kunna analysera och diskutera studiens resultat.

3.2.1 Al Jazeera och Al Arabiya

El-Nawawy och Iskandar (2003) konstaterar att Al Jazeera sänder från en region där nyhetsrapportering ofta är begränsad till direktiv från regeringens informationsdepartement. Oliktankande har ofta kontrollerats så att de politiska regimerna kan behålla makten. Al Jazeera har revolutionerat mediemiljö i arabvärlden och Mellanöstern genom att sända och publicera sakfrågor som andra arabiska nyhetsorganisationer inte vågat göra. Medienätverket har ibland anklagats för att vara partiskt i vissa ämnen, särskilt eftersom det finansieras av den qatariska staten. Samtidigt har organisationen också fått erkännande för sina ansträngningar att ge en bredare syn på nyheter än vissa andra medieorganisationer i arabisktalande länder. Andra medieorganisationer är begränsade i deras rapportering på grund av landets politiska makt (El-Nawawy & Iskandar, 2003). Åsikten om Al-Jazeera varierar enormt mellan arabiska länder. Vissa regimer anklagar medieföretaget för att vara en plattform för avvikande röster eller en konspiratör i "antigovernment-rörelser". Andra erkänner i stället nätverket som den enda rösten för journalistisk objektivitet i en konfliktfylld region (El-Nawawy & Iskandar, 2003).

Al-Arabiya började sända 2003 och är en saudisk nyhetskanal. Den finansieras av den saudiarabiska staten och betraktas som en av de mest populära i den arabiska världen. Tillsammans med Al-Jazeera anses den vara en betydande åsiktsbildare i den arabiska världen (Nisbet och Myers, citerad i Al-Rawi, 2016).

Kosárová (2020) har undersökt sambandet mellan nyheter och politiskt intresse i Al Arabiyas och Al Jazeeras bevakning av konfliktrelaterade ämnen. Kosárová kom fram till att båda medierna tjänar sin respektive stat för att driva dess intressen. Kanalernas budskap behöver därför förstås inom en specifik politisk kontext.

3.2.2 Aftonbladet

Aftonbladet hade 347 000 upplagor per dag 2022, inklusive e-tidning. Deras digitala plattformar nådde ungefär 3 751 000 läsare per dag (Kantar Sifo, 2022). Tidningen hade en liberal inriktning i många år, men i början av 1900-talet blev den alltmer konservativ och tyskvänlig. År 1956 köpte Landsorganisationen, LO, Aftonbladet och tidningen blev oberoende socialdemokratisk. Idag äger det norska medieföretaget Schibsted 91 procent, medan LO äger 9 procent. LO har enligt tidningen vetorätt när det kommer till val av politisk redaktör, men inte journalistiken i övrigt. Aftonbladet har fått kritik för att bedriva en sensationell och i viss mån populistisk journalistik med fokus på underhållning (Örnebring,

2008). Tidningen finansieras bland annat av annonsintäkter, prenumerationsintäkter och försäljning av lösnummer. Tidningen hade näst lägst förtroende av alla stora svenska medier enligt SOM-undersökningen 2022, ungefär 29 procent av Sveriges befolkning känner förtroende för Aftonbladets innehåll (QTECH Live, 2023).

3.2.3 Dagens Nyheter

Dagens Nyheter är Sveriges största morgontidning med en total räckvidd på drygt en miljon läsare per dag genom upplagor i print, e-tidning och digitalt (Kantar Sifo, 2022). Tidningen ingår i medieföretaget Bonnierkoncernen som utöver Dagens Nyheter även består av drygt 200 andra varumärken, däribland andra stora tidningar som Dagens Industri och Expressen (Bonnier News, u.å). Enligt den nationella SOM-undersökningen 2022 hade knappt hälften av respondenterna mycket eller ganska stort förtroende för Dagens Nyheter under 2022 (QTECH Live, 2023). Tidningen beskriver sig som oberoende liberal och ges ut över hela landet. (Dagens Nyheter, u.å.).

4 Teorianknytning

I följande kapitel kommer det teoretiska ramverket som studien grundar sig i att presenteras. Först beskrivs nyhetsfaktorer och vad som gör att en händelse blir till en nyhet. Därefter följer olika aspekter av gestaltningsteorin. Kapitlet avslutas med en diskussion och problematisering av de utvalda teorierna.

4.1 Nyhetsfaktorer för det internationella medieflödet

Varje minut sker det nya händelser runt om i världen. En del av händelserna blir till nyheter i medier, medan andra aldrig når ytan i medieflödet. Anledningen är att den verkliga världen och den version av världen som skildras i medier skiljer sig åt, och är ett resultat av mediernas nyhetsvärdering, nyhetsurval och system för nyhetsinsamling samt distribution (Wu, 2000). Även om det finns samband mellan olika redaktioners nyhetsurval och nyhetsvärdering, finns det även flera andra faktorer som påverkar vad som i slutändan publiceras (Hanitzsch & Mellado, 2011). En sådan faktor är gatekeeping.

4.1.1 Gatekeeping

Shoemaker och Vos (2009) förklarar att "Gatekeeping" handlar om att välja ut stora mängder information och omvandla dem till en begränsad mängd nyheter som når ut till människor varje dag. Detta är centralt för mediers roll i det moderna samhället. Gatekeeping-processen bestämmer vilken information som väljs ut för att publiceras, respektive vilka nyheter som nedprioriteras och aldrig når publiken. Även utformningen och karaktären av meddelandena påverkas av denna process. Även om ett enskilt gatekeeping-beslut i sig kan verka trivialt är processen betydelsefull. Gatekeeping bidrar till att forma vad som blir en persons sociala verklighet och särskilda syn på världen (Shoemaker & Vos, 2009). Som Bagdikian (1983, s. 226) förklarade "The power to control the flow of information is a major lever in the control of society. Giving citizens a choice in ideas and information is as important as giving them a choice in politics".

Walter (2006) understryker att det internationella nyhetsflödet och mediebevakningen är en kedja som är nära relaterad till gatekeeping-processer. Detta perspektiv framhåller det internationella nyhetsflödet som en redaktionell beslutsprocess. Det kontextuella perspektivet fokuserar på bredare, systemiska faktorer i internationella nyhetsflöden, med fokus på de socioekonomiska komponenterna och den fysiska logistiken i bevakningen. Även om Shoemaker och Reese definierar en tredje aspekt som kallas publik, är journalisternas uppfattning om sin publik en del av den individuella nivån (Walter, 2006).

4.1.2 Viktiga internationella nyhetsfaktorer

När det kommer till det internationella nyhetsflödet är det många faktorer som spelar roll för vilka nyheter som slutligen får utrymme i medierna (Wu, 2000). Nyhetsurvalet och relationen mellan landet där medierna är verksamma, och nationen där nyheten ägde rum eller handlar om kan kopplas till “trade, territorial size, cultural ties, communication resources, and physical distance” (Wu, 2000, s. 111). Om en händelse sker i ett land som är geografiskt och kulturellt nära är det alltså större chans att den blir till en nyhet. Språk spelar också roll (Kareil & Rosenvall, 1983), och även politiska och gamla koloniala kopplingar ökar chansen att något ska rapporteras om som en nyhet (Meyer, 1989; Skurnik 1981).

Även Strömbäck (2019) bekräftar att geografisk, kulturell och tidsmässig närhet är viktiga nyhetsfaktorer. Elitcentrering är en annan nyhetsfaktor som Strömbäck identifierar, vilket syftar på att något har större chans att bli en nyhet om det handlar om elitpersoner eller kända organisationer eller nationer som har mycket makt. Även “de institutionella agendorna” påverkar, vilket handlar om sakfrågor och politiska processer som får mycket uppmärksamhet. Andra viktiga nyhetsfaktorer är avvikelser och sensation, som understryker vikten av att nyheten frångår det normala och är sensationell. Dåliga nyheter och problem, såsom konflikter och brott, tenderar också att få mer medierapportering (Strömbäck, 2019).

Den ekonomiska aspekten kan också påverka nyhetsvärdering. Allern (2012) och Strömbäck (2019) diskuterar att de flesta nyhetsmedier är kommersiella företag som konkurrerar med andra medier om publikens uppmärksamhet, prenumeranter och pengar från annonsörer. Motivationen är därför hög att producera nyhetsmaterial som lockar till sig en stor publik, men som är billig att producera.

Utrikesrapportering är något som generellt sett får mindre plats i medierna än inrikesnyheter. En anledning till detta är att utrikesnyheter ofta är dyrare och svårare att framställa än inrikesnyheter, samtidigt som intresset hos publiken är lägre. Att skicka journalister till andra länder är resurskrävande, både gällande rese- och distributionskostnader. Det krävs stora investeringar från medierna som i allt större utsträckning drivs av marknadsfaktorer och vad publiken är intresserad av att läsa. Då intresset för utrikesnyheter tenderar att vara lägre än för inrikesnyheter läggs resurser och bevakning ofta på annat. Priset för utrikesrapportering och närvaro runt om i världen är helt enkelt inte värt det för medierna, särskilt om det inte sker intressanta händelser där reportrarna är stationerade (Hamilton, 2010).

4.1.3 Kontextens betydelse för nyhetsfaktorer

För att kunna förstå och analysera de gestaltningar som de svenska respektive arabiskspråkiga tidningarna har valt att reproducera är det viktigt att förstå kontexten som medierna verkar i. Den hierarkiska modellen utformad av Shoemaker och Reese (2014) har genom åren flitigt använts för att förklara hur medier samverkar och påverkas av faktorer från mikro- till makronivå. Medierna och dess innehåll delas in i fem analysnivåer: *individer*, *medierutiner*, *medieorganisationer*, *sociala institutioner* och *sociala system*. Analysnivåerna kan både

undersökas enskilt och ses som en grupp där alla nivåer samspelar med varandra för att förklara vad som blir en nyhet.

På individnivå spelar personliga och professionella faktorer såsom egna erfarenheter, utbildning och etnicitet stor roll för vilka nyheter och vinklar journalister och andra mediearbetare kommer att producera och publicera. Journalister navigerar en ständig balansgång mellan den egna förmågan att påverka medieinnehållet och att rätta sig efter vedertagna regler och normer för nyhetsarbete på redaktionerna. Samtidigt är det vanligt att nyhetsmedier är en del av en större medieorganisation vars huvudmål ofta är att gå med ekonomisk vinst. Denna målsättning påverkar hela organisationen och i förlängningen vilka resurser enskilda medarbetare och nyhetsmedier har till förfogande för att producera journalistik. Sådana begränsningar kan leda till att de individer och rutiner som nyhetsorganisationen består av behöver anpassa sig till de ekonomiska ramar som ges och göra prioriteringar som annars inte hade gjorts (Shoemaker & Reese, 2014).

Alla medier bildar en social institution som tillsammans med bland annat politiska institutioner har stor makt i samhället. Det finns ofta starka band mellan samhällets institutioner då dessa är beroende av varandra för att kunna utöva makt. Medierna kan till exempel behöva ekonomiskt stöd från politiken för att kunna producera nyheter, i gengäld fungerar medierna som informationskälla där politiker kan förmedla budskap till medborgarna. Den sista nivån, *sociala system*, omfattar övriga analysnivåer på en övergripande makronivå. Varje land och medielandskap är uppbyggt i sitt eget sociala system med egna ekonomiska, politiska, kulturella och ideologiska faktorer som påverkar medieinnehållet (Shoemaker & Reese, 2014).

4.2 Politiskt system och pressfrihet

Även politiska system påverkar mediernas innehåll och pressfrihet. Sebastian Stier (2015) framhåller att medierna har olika ekonomiska, juridiska och politiska begränsningar att utgå ifrån i förhållande till vilket politiskt styre de verkar i. Autokratiska regimer kan censurera mediernas innehåll, men också påverka nyhetsinnehållet genom att manipulera nyhetsmarknaden, såsom i Putins Ryssland. Stier (2015) konstaterar att demokratier har mycket bättre pressfrihet än autokratiska länder och argumenterar att medier i autokratiska länder antingen ägs av det politiska styret, eller är begränsade i sin nyhetsrapportering. Även vilka aktörer som får ta plats i nyhetsrapporteringen påverkas av det politiska landskap som medierna är verksamma i. Vos och Van Aelst (2017) fastslår att olika politiska system påverkar hur många och vilka politiker som får utrymme i medierna.

4.2.1 De berörda länderna

Al Arabiya är baserat i Saudiarabien, vilket är en monarki som styrs av familjen Saud. Politiska partier är förbjudna och enbart en liten del av befolkningen har politisk makt. Politiska beslut tas oftast genom att en konsensus nås inom den kungliga familjen, men

åsikter från religiösa ledare, stamledare och ekonomiskt inflytelserika familjer påverkar också. Det juridiska systemet baseras till stor del på sharia, vilket är religiös lag enligt islam (Britannica, u.å.a.; Britannica, u.å.b.). Även Qatar, där Al Jazeera är baserat, är en monarki, som styrs av emiren och hans familj Al Thani. Det finns även ett parlament, där emirens familjemedlemmar har de flesta viktiga ministerposterna. Det finns inga politiska partier i landet och det första parlamentsvalet hölls 2021. Det juridiska systemet baseras på sharia, men också på ottomansk lag och europeisk civilrätt (Britannica, u.å.c.). Sverige å andra sidan är en konstitutionell monarki där den politiska makten ligger hos den folkvalda riksdagen. Den moderna civilrätten har bland annat utarbetats i samarbete med de andra nordiska länderna (Britannica, u.å.d.).

Nivån av pressfrihet är en annan systemfaktor som kan påverka hur journalisterna kan arbeta och vilken information de kan sprida. Reportrar utan gränser mäter varje år pressfriheten samt journalisters arbetssituation och säkerhetsnivå. Om pressen inte är fri kan journalister tvingas till censur och medieinnehållet kan spegla verkligheten som makthavarna vill förmedla snarare än en objektiv bild (Reportrar utan gränser, 2023). Saudiarabien anses ha en "mycket allvarlig" situation och rankas på plats 170 av 180 i världen. Oberoende medier existerar inte i landet och många journalister sitter i fängelse (Reportrar utan gränser, u.å.a.). I Qatar är pressfriheten bättre än i Saudiarabien men situationen betraktas fortfarande som problematisk. Landet innehar plats 105, bland annat eftersom journalister inte får rapportera om vissa ämnen, exempelvis kvinnors och migrantarbetares rättigheter (Reportrar utan gränser, u.å.b.). Sverige anses ha en bra pressfrihet och hamnar på fjärde plats i världen. Journalister kan arbeta fritt men drabbas samtidigt av hot och hat (Reportrar utan gränser, u.å.c.).

4.3 Gestaltningsteorin

Nedan presenteras vad gestaltningsteorin innebär och hur den påverkar olika aspekter av nyhetsrapporteringen.

4.3.1 Gestaltningsskapande och beslutsfattare

Utöver nyhetsvärdering och nyhetsurval påverkar även gestaltning, även kallat inramning, hur en nyhet formas, presenteras och tas emot av publiken. Det har bedrivits mycket forskning inom gestaltningsteorin, och olika forskare har haft olika ingångar till vad begreppet innebär. Reese (2001, s.11) understryker att gestaltningar är "organizing principles that are socially shared and persistent over time, that work symbolically to meaningfully structure the social world". Genom valet av gestaltning vävs olika händelser i en berättelse samman och på så sätt skapas en mening. Därmed definieras vad som är kärnan i historien och problemet, samt vilken lösning som bör övervägas (Gamson & Modigliani, 1989; Entman, 1993). Gestaltningsskapandet består bland annat av de argument som lyfts fram, men också vilka källor som får utrymme, vilka fakta som lyfts fram och hur värdeladdade ord används (Shehata, 2019).

Gestaltningar finns i hur publiken uppfattar en berättelse, hos nyhetskällorna, beslutsfattare och nyhetsorganisationer samt i den kulturella kontexten där nyheten skapades (Entman, 1993; Nelson & Willey, 2001). Publiken använder gestaltningar som ett "interpretativt schema" för att skapa mening och diskutera en fråga, medan journalister använder gestaltningar för att göra komplexa frågor intressanta. Beslutsfattare gestaltar frågor på ett visst sätt för att bland annat definiera policyalternativ (Nisbet 2009).

Förhållandet mellan medier och politiken har diskuterats av många forskare, som tillskrivit politiker och beslutsfattare mer eller mindre makt i skapandet av gestaltningar. Hall m.fl. (1978) anser att det framförallt är politiker som har makt över hur sakfrågor gestaltas, eftersom det är de som ofta agerar källor och citeras. Politiker är på så sätt "frame sponsors" som tävlar om problembeskrivningen av en sakfråga, och vill påverka opinionsbildningen och debatten (D'Angelo & Kuypers, 2010). Ambitionen är att den fria pressen ska rapportera om politik och politiska beslut på ett objektiva och opartiska sätt, men i verkligheten är relationen mellan politiska beslutsfattare och nyhetsredaktioner ofta närmare än den idealistiskt borde vara, inte minst när det kommer till utrikespolitik (Entman, 2004). Medier har en tendens att agera som ett verktyg för olika politiska aktörer att kritisera varandra med. När "eliter" är oense om utrikespolitik, händer det att medier gestaltar sakfrågorna på ett sätt som speglar propaganda och det saknas ofta en självständig analys av utrikespolitik (Entman, 2004).

Medier kan dock ha politiska eller ekonomiska agendor som påverkar deras nyhetsurval och leder till att de väljer att fokusera på vissa konflikter, medan andra får mindre uppmärksamhet (Greenwood & Jenkins, 2013). Även i valet och skapandet av gestaltningar kan medier ha ekonomiska intressen. Journalister kan exempelvis gestalta ämnen med ett "ethnic blame"-perspektiv där skulden läggs på icke-vita etniciteter. Detta för att de tror att den vita, ofta bemedlade publiken har en sådan världssyn och vill läsa artiklar med den gestaltningen. Vid valet av denna inramning kan redaktioner söka att få mer interaktion med sin artikel, och på så sätt skapa mer ekonomisk vinst utan att använda stora resurser (Dixon, Bauer & Josey, 2018).

Även berättartekniker används som en del av och bidrar till utformningen av gestaltningar, då de drar till sig publikens uppmärksamhet och får dem att stanna (Hernes, 1977; Strömbäck 2014). Förenkling, tillspetsning, polarisering, stereotypisering och konkretion är exempel på olika berättartekniker. Polariseringen kan kopplas till konfliktgestaltning är en av de berättartekniker som är av vikt i denna fallstudie av koranbränningarna. Gestaltningen med fokus på konflikt är väldigt vanligt förekommande i medierna och kännetecknas av spänning mellan två eller flera aktörer. Greenwood och Jenkins (2013) konstaterar att konflikter har en tendens att uppmärksammas mer i nyhetsrapportering. En av de viktigaste orsakerna är att konflikter ofta är dramatiska, särskilt de som är våldsamma eller kontroversiella, vilket lockar läsare till medierna. Dessutom anses konflikter vara av högt nyhetsvärde eftersom de ofta representerar avvikelser från det normala och kan ha en direkt inverkan på samhället. Det kan vara politiska strider, sociala oroligheter, krig eller motsättningar mellan olika grupper (Greenwood & Jenkins, 2013). Även den så kallade politiska spel- och strategi-gestaltningen (game/strategy frame) är vanligt förekommande i rapportering om politik. Den fokuserar på

vilken sida som vinner och förlorar och hur det går för politiker i opinionsmätningar, snarare än att fokusera på de politiska sakfrågorna (Shehata, 2019).

4.3.2 Kulturella faktorer

Det är även vanligt att gestaltningar innehåller myter, narrativ, arketyper, stereotyper och värderingar (Van Gorp, 2010). Teman och underteman, såväl som typer av aktörer, sammanhang, kontraster och ordval kan vara viktiga delar av en gestaltning (Kitzinger, 2007; Pan & Kosicki, 1993; Tankard, 2001). Dessa härstammar från en delad kulturell kontext i ett samhälle, och journalister är ofta omedvetna om de kulturella element de använder och reproducerar i nyheter (Van Gorp, 2010). Van Gorp resonerar att “The reason why journalists unconsciously use frames is that they are unfamiliar with alternatives” (2010, s. 104). En annan anledning till att journalister använder sig av gestaltningar som passar den kulturella resonansen är för att resultatet av en sådan medierapportering mer sannolikt leder till mer uppmärksamhet från läsare, något som är fördelaktigt för journalistens karriär (Entman, 2004).

Generellt kan en gestaltnings påverkan mätas i termer av kulturell resonans och magnitud, och de gestaltningar som resonerar med den kultur publiken lever i har störst chans att påverka (Entman, 2004). Magnitud handlar om hur framträdande något är och hur ofta det repeteras. Ju mer resonans och repetition, desto större del av publiken kommer att ta till sig gestaltningen (Entman, 2004). Gestaltnings betydelse ökar när de blir mer övergripande och ju större spridning gestaltningen får, desto svårare blir det att isolera och mäta dess sociala påverkan och inflytande (Reese, 2010).

4.4 Diskussion om teorianknytning

Kritiker till gestaltningsteorin ifrågasätter om man kan klassificera den som en teori överhuvudtaget, eller om det snarare är ett förhållningssätt som forskare kan använda sig av för att bygga vidare på teorier inom andra fält såsom sociologi och humanism (D’Angelo & Kuypers, 2010).

Dessutom skapar de olika definitionerna inom gestaltningsteorin stundvis en snårig djungel – samma ord, “gestaltning”, används för att referera till olika saker. Entman (1993) samt Nelson och Willey (2001) konstaterar att man kan finna gestaltningar i hur politiker och intervjupersoner väljer att framställa en sakfråga, samt hos journalistens medvetna eller omedvetna val att välja en viss gestaltning som vinkel. Gestaltningar kan också finnas i den kulturella kontexten som texten produceras i eller i publikens perception av texten. När olika aspekter undersöks men benämns med samma namn påverkar det teorins empiriska forskningsunderlag. Som forskare bör man vara försiktig med att dra slutsatser om ämnet om det tidigare forskningsunderlaget grundar sig på en annan aspekt av gestaltning än den forskaren själv undersöker.

Det finns utförlig forskning och teoribildning gällande teorier för internationella nyhetsfaktorer och principer för nyhetsvärdering. Dessa är eniga om några av de viktigaste

faktorerna som påverkar nyhetsurvalet på den internationella arenan. Kulturell och geografisk närhet, men även negativitet och konflikt, är exempel på saker som medier tenderar att lyfta fram i sin rapportering. Dock kan vissa av definitionerna för de internationella nyhetsfaktorerna vara inkonsekventa och undersöka olika aspekter av forskningsområdet, men ändå benämnas som samma sak (Walter, 2006). Det kan även problematiseras att många av de inflytelserika vetenskapliga studier som har gjorts gällande internationella nyhetsfaktorer har utförts av västerländska forskare. Det kan leda till att ett västerländskt perspektiv tillåts dominera forskningen medan andra perspektiv får mindre plats.

5 Tidigare forskning

Internationella nyhetsfaktorer, kontextens betydelse och gestaltningsteorin är generellt sätt applicerbara för fallstudien om koranbränningarna och dess medierapportering. Det finns också forskning om den splittring som uppstått mellan västerlandet och islam, både generellt på den globala arenan, men även mer specifikt om hur motsättningarna har gett sig i uttryck i medierapporteringen. I detta avsnitt redogör vi därför översiktligt för den historiska bakgrunden till konflikten mellan västerlandet och den muslimska världen, samt forskning om hur gestaltningar tenderar att skilja sig åt i massmedier i den muslimska och västerländska världen. Vidare presenteras studier om liknande fall där det har uppstått en konflikt mellan religion och yttrandefrihet. Koranbränningar som en antimuslimsk manifestation är inte en ny företeelse, men det finns begränsad forskning inom området. Däremot finns det forskning för fall som har beröringspunkter med koranbränningarna. Dessa studier analyserar bland annat vilka gestaltningar som återkom i medierapporteringen vid publikationerna av Muhammedkarikatyrerna i Jyllands-Posten och i Charlie Hebdo. I sista sektionen diskuteras och problematiseras sedan den tidigare forskningen.

5.1 Västerlandet vs. islam

Det finns mycket forskning om motsättningen mellan "västerländska" värderingar och islam. Samuel P. Huntington (1993) anser att det har pågått en konflikt mellan den västerländska civilisationen och den muslimska civilisationen i 1 300 år. Islam grundades år 610 och snart därefter började religionen att spridas genom expansionen av den umayyadiska dynastin och Abbasidkalifatet. Från 1000-talet och två århundraden framåt begav sig de kristna korstågen österut för att återerövra det "heliga landet" i Levanten. När det Osmanska imperiet tog över under 1300-talet tippade vågskålen återigen över i favör till det muslimska styret. När det Osmanska imperiet började att tappa makt under 1800- och 1900-talet såg de västerländska länderna Storbritannien, Frankrike och Italien sin chans och tog kontroll över stora delar av Nordafrika och Mellanöstern. Efter andra världskriget började dessa västerländska länder att dra sig tillbaka. Under de senaste årtiondena har Europa fått allt fler muslimska migranter, och Huntington (1993) argumenterar att rasism gentemot den muslimska populationen har blivit mer öppen sedan 1990-talet, något som påverkar konflikten mellan den västerländska och muslimska civilisationerna ytterligare.

Den kända teorin "clash of civilizations" myntades av Huntington (1993) i kölvattnet av det kalla krigets slut, då den ideologiska kampen mot kommunismen bleknade. I stället blev det i mångt och mycket muslimer och islam som alltmer porträtterades som det nya hotet mot frihetliga, sekulära ideal gällande yttrandefrihet (Said, 1997). Den västerländska civilisationen dominerar världen, både militärt, politiskt och i många avseenden också ekonomiskt. Även FN:s säkerhetsråd opererar ofta i linje med västerländska intressen

(Huntington, 1993). Synen i många icke-västerländska länder är därför att västerlandet använder sig av internationella institutioner, ekonomiska tillgångar och militärmakt för att kontrollera världen samt behålla och sprida västerländska värderingar och intressen. Det finns även en tendens, som skulle kunna klassificeras som en motreaktion till den västerländska dominansen, att ta tillbaka den ursprungliga kulturen i icke-västerländska civilisationer. För Mellanöstern innebär detta en "åter-islamisering" (Huntington, 1993).

Hussain m.fl. (2019) diskuterar att synen på var gränsen för yttrandefrihet går skiljer sig från land till land. Skillnaden kan skapa ett hot mot global fred i och med den moderna globaliseringen där individer från världens alla hörn lätt kan kommunicera. Moderna medier kan därför agera som ett dubbeleggat svärd – de har möjlighet att antingen eskalera eller tona ner konflikter genom sin rapportering och gestaltning.

5.1.1 Väst vs. islam i medier

Den västerländska utrikesjournalistiken präglas av ett västerländskt perspektiv och ger därför inte en sanningsenlig bild av världen, argumenterar Mahbubani (2005). Västerländska medier har en tendens att skildra islam som en våldsam och fanatisk religion som förtrycker kvinnor, och som står i kontrast till västerländska värderingar om frihet, demokrati och mänskliga rättigheter (Hafez, 2000). Massmedier i den muslimska världen har däremot en tendens att gestalta västerländska samhällen som kommersiella, sexistiska, våldsamma och inhumana. Även om en del tendenser är generaliserbara, framhåller Hafez (2000, s. 4) att det finns skillnader mellan olika medier i olika länder:

Western media images of Islam and the Islamic world—and vice versa—are, in fact, conglomerates of complex national media cultures, and there are vast differences in the representation of "the other side" in the media of either Western or Islamic countries

I svenska medier återfinns samma tendens som i västerländska massmedier generellt. En rapport från Diskrimineringsombudsmannen (2015) visar att muslimer och islam ofta gestaltas med stereotyper och med en "vi" och "dem"-diskurs. Muslimer används ofta som en gruppmarkör, och ofta i sammanhang som inte har något att göra med religion. När orden muslim och islam används är de sällan kopplade till den muslimska tron, utan förknippas ofta med våldsamheter eller terrorism.

5.2 Gestaltningar - hädelse eller yttrandefrihet?

Tidigare forskning visar att det inte finns särskilt många vetenskapliga studier som berör koranbränningarna och de gestaltningar som har använts i medierapporteringen. Den forskning som finns om liknande händelser där yttrandefrihet och religion ställdes på sin spets visar att motsättningarna mellan den västerländska och muslimska världen skildras och reproduceras i gestaltningar. Dessa gestaltningar fokuserar ofta på konflikt och "clash of civilizations". Det finns även förhållandevis lite forskning som jämför svenska och arabiska

tidningar, såväl gällande gestaltningen som andra aspekter av medierapporteringen och dess villkor. På grund av detta finns det inte med några vetenskapliga studier som jämför svenska och arabiska tidningar i sammanfattningen av tidigare forskning. Nedan presenteras i stället studier som diskuterar gestaltningar av händelser som rör skildringen av muslimer, religionen islam, yttrandefrihet och motsättningen mellan västerländska och muslimska värderingar. Den tidigare forskningen lyfter fram viktiga perspektiv som senare kommer användas för att analysera gestaltningen av koranbränningarna i svenska och arabiskspråkiga tidningar.

5.2.1 Muslim neighbours

B.J. Bowe och T.W. Makki (2016) kom fram till att uppförandet av muslimska bönerum i det amerikanska samhället har blivit en kontroversiell fråga de senaste åren. Det har dokumenterats invändningar mot minst 53 sådana projekt över hela USA. Motståndet fokuserar bland annat på en oro för terrorism och andra relaterade upplevda sociala risker förknippade med islam. Studien presenterar fem gestaltningar som speglar olika aktörers kamp för att definiera vad saken handlar om. Vissa gestaltningar framställer muslimer som "normala" medlemmar av samhället, medan andra positionerar dem som ett inneboende hot mot USA. Dessutom återspeglar skildringarna debatter om islam som har uppstått sedan terrorattackerna den 11 september 2001 och USA:s krig mot terrorismen. Journalister citerar ofta aktörer som bidrar till att muslimer och islam förknippas med en problemkultur. Muslimska aktörer inkluderas förvisso i rapporteringen, men politiska och ideologiska motståndare tillåts ofta definiera muslimer och islam på ett förenklat och ensidigt sätt (Bowe och Makki, 2016).

Gestaltningen gällande den islamiska hotbilden var däremot präglad av öppen islamofobi. Berättelser inom denna gestaltning refererade ofta till rädsla och pekade främst på sharialag och terrorism som orsaker oro. Utöver att presentera muslimer som en källa till rädsla, separerar denna gestaltning också muslimer från amerikaner och antyder att ingen individ rimligt kan tillhöra båda grupperna. Som en motståndare till en moské i Temecula uttryckte det i tidningen *The Californian*: "You can only be an American or a devoted muslim" (Bowe och Makki, 2016, s. 553).

5.2.2 Muhammedkarikatyerna i Jyllands-Posten

Den 30 september 2005 publicerade den danska tidningen *Jyllands-Posten* karikatyrteckningar av den muslimska profeten Muhammed, vilket skapade kraftiga reaktioner i framförallt den muslimska världen. IKO, den islamiska konferensorganisationen, fördömde händelsen och FN:s människorättsråd uttryckte sin oro över karikatyerna. Saudiarabien stängde sin ambassad i Danmark som protest och en bojkott mot Danmark spred sig i Mellanöstern. Under demonstrationer sattes de danska ambassaderna i Beirut och Damaskus i brand (Strömbäck m.fl., 2008). Händelsen handlade i mångt och mycket om gränsen för yttrandefrihet och synen på religiös tolerans, vilket också är fallet för dagens

koranbränningar i Sverige. Även efterspelet av händelsen liknar de följder som de svenska koranbränningarna har haft. Hur händelsen har gestaltats har därför stor relevans för uppsatsen.

I en studie undersökte Strömbäck m.fl. (2008) hur Dagens Nyheter och den amerikanska tidningen New York Times gestaltade publiceringen av Muhammedkarikatyerna och händelserna som följde. De kommer fram till att skillnaden i mängden publicerade artiklar mellan Dagens Nyheter och New York Times bekräftar "the logistical approach" som konstaterar att geografisk och kulturell närhet, samt maktstatus har en stor påverkan på i vilken grad olika länders medier bedömer en händelse som nyhetsvärdig eller inte. Det som ansågs ha ett nyhetsvärde i medierapporteringen var inte själva publiceringen av Muhammedkarikatyerna, utan reaktionerna till publiceringen. Den mest använda gestaltningen i båda tidningarna fokuserade på konflikt. New York Times gestaltade i större grad ämnet som en fråga om yttrandefrihet än vad Dagens Nyheter gjorde, medan Dagens Nyheter använde sig något mer av en gestaltning som fokuserade på religion. I Sverige var det när palestinska organisationer i Gaza hotade att kasta ut danskar, norskar och svenskar, som en ny nyhetsvåg skapades i Dagens Nyheter, eftersom sakfrågan då blev "more relevant and socially closer to home from a Swedish perspective" (Strömbäck m.fl., 2008, s. 132). Sju artiklar följde samma dag om ämnet. Ungefär en vecka senare kom en ny topp i rapporteringen i Dagens Nyheter, då de danska och norska ambassaderna i Damaskus, Syrien, sattes i brand. I New York Times fick händelsen däremot enbart en biroll i rapporteringen om flertaliga protester i Mellanöstern.

Även Amirthalingam (2007) diskuterar att medierapporteringen handlade relativt lite om själva publiceringen av Muhammedkarikatyerna, och mer om politiseringen och effekterna av den. Karikatyerna publicerades i en period när den muslimska världen upplevde alienering på den globala arenan och kände stor frustration gentemot den västerländska världen. Globaliseringen är också en viktig faktor som möjliggjorde de våldsamma reaktionerna och den stora medierapporteringen – utan mobiltelefoner, datorer och internet hade händelsen inte kunnat spridas i samma utsträckning (Amirthalingam, 2007).

Mediers gestaltning av Muhammedkarikatyerna i Jyllands-Posten utgick framförallt från perspektiven av yttrandefrihet och "religious sensitivity", argumenterar Hussein (2007). Det förde bort sakfrågan från vad det egentliga problemet grundar sig i – att den muslimska och västerländska världen bär på stora missuppfattningar om varandra. Händelsen och dess efterföljder anser Hussein (2007) därför är ett ytterligare bevis på "clash of civilizations".

I modern tid har medier fått en ökad maktposition i internationella konflikter (Powers, 2008). Fallet med Muhammedkarikatyerna i Jyllands-Posten är ett exempel på hur västerländska medier underminerar sin potential att skapa interkulturell förståelse och dialog, diskuterar Powers (2008). Västerländska massmedier använde sig ofta av en "clash of civilizations"-gestaltning i rapporteringen, med ett fokus på redan etablerade föreställningar om muslimer och den muslimska världen, något som gjorde det svårare för läsarna att förstå vilka underliggande geopolitiska och kulturella orsaker som låg bakom en nyhetshändelse (Powers, 2008).

Polemiken över Muhammedkarikatyrerna handlade i grunden om en krock mellan kulturella och juridiska attityder, diskuterar Eko (2012). I många muslimska länder är blasfemi ett lagbrott, men i många västerländska länder anses det inte vara särskilt allvarligt. Bakgrunden till att internationella medier gestaltade ämnet på olika sätt har enligt Eko sin grund i "establishmentalties". Det refererar till de specifika kulturella värderingar och den logik som leder till att ett samhälle väljer att erkänna statsreligioner eller sekulära dogmsystem. Både i västerlandet och i den muslimska världen finns det många olika "establishmentalties". I muslimska länder har olika regeringar varierande kulturella tolkningar av koranen och därför en distans till religionen i olika utsträckningar. Ett tydligt exempel är Turkiet, som vid den tiden klassificerades som en islamo-sekular regim, i jämförelse med Iran som styrs av religiösa ledare, imamer (Eko, 2012).

5.2.3 Pressfrihet och orsaken till en massaker – Charlie Hebdo

Den sjunde januari 2015 blev redaktionen på den franska satirtidningen Charlie Hebdo utsatt för en dödlig attack (Walter m.fl., 2016). Anledningen var att tidningen hade publicerat karikatyrbilder av profeten Muhammed, precis som Jyllands-Posten hade gjort tio år tidigare. Vid detta tillfälle var det inte bara en fråga om själva karikatyrteckningarna i medierapporteringen, utan också den dödliga attack som publikationen ledde till.

Walter m.fl. (2016) konstaterade i en studie hur betydelsefulla gestaltningarna var i Charlie Hebdo-fallet. I kontexten av moderna flyktingströmmar och islamofobi hade medier stor makt att påverka hur allmänheten såg på händelsen, inte minst genom att de framkallade känslor hos publiken genom val av gestaltningar. När händelsen gestaltades med referenser till amerikanska överträdelser i Abu Ghraib-fängelset upplevde publiken en känsla av kollektiv skuld. Denna gestaltning gjorde att de inte gav islam lika stor skuld i attacken och var mer positiva till invandring. En gestaltning som innehöll referenser till terrorattacken den 11 september 2001 gav i stället läsarna en känsla av kollektiv viktigmisering. Det gjorde att de lade mer skuld på islam och var mer negativa till invandring (Walter m.fl., 2016).

5.2.4 Terry Jones koranbränning

Att bränna Koranen är inte ett nytt fenomen. Under medeltiden sanktionerade den katolska kyrkan koranbränningar vid återtagandet av al-Andalus i Spanien (Gulyesil, 2023). I modern tid har koranen även bränts i bland annat Indien (DH News Service, 2016). Det som är nytt är att dagens koranbränningar sker i ett sammanhang där information och videor kan spridas världen över med bara ett knapptryck (Moosa, 2014). Dagens koranbränningar har även en stark koppling till kriget mot terrorismen och debatten om muslimsk immigration i Europa. Det gör att både anti-islamister och radikala islamister använder islam för att nå sina egna politiska mål (Moosa, 2014).

Den 11 september 2010, nio år efter attacken mot tvillingtornen i New York, ville pastorn Terry Jones bränna 1 000 koraner. Han ville uppmärksamma en pågående radikal

"islamisering" av USA som enligt honom hotade de västerländska demokratiska värderingarna. Planen att bränna koranerna fördömdes starkt av flera länder. Flera våldsamma protester hölls i Afghanistan och Indien som ledde till att flera människor skadades och dog (M. Bosco & Hartmann-Mahmud, 2011). Enligt Dunn (2013) utnyttjade bland annat politiska ledare i Afghanistan och Iran den anti-amerikanska attityden som redan grodde hos många. Genom att spåda på ilskan mot den planerade koranbränningen kunde de leda bort fokuset från interna politiska problem (Dunn, 2013).

Terry Jones använde yttrandefrihet som ett polariserande vapen för att peka ut islam som en våldsam religion, konstaterar Dunn (2013). Han pekade på liberala principer om yttrandefrihet, men applicerade en militant form av kristendom som var intolerant gentemot etniska och religiösa olikheter. Terry Jones polariserande diskurs byggde på att många amerikaner och europeer uppfattade islam som en intolerant religion med en tendens till terror. De sekulära, västerländska värderingarna ansågs däremot skapa fred och tolerans.

Terry Jones och en del andra västerlänningars antimuslimska bias kan bland annat härledas till det medeltida fiendskapet som fanns i väst gentemot islam, argumenterar Dunn (2013). En annan anledning är en utbredd känsla av västerländsk överlägsenhet som har sina rötter i kolonialismen. Hos radikala muslimer finns också en känsla av religiös och kulturell överlägsenhet, men till skillnad från sin västerländska motsvarighet grundar den sig i en marginalisering på den globala arenan.

Bosco och Hartmann-Mahmud (2011) diskuterar att Terry Jones planer på att ha en internationell "koranbrännardag" även lyckades påverka politiseringen av moské-projektet Park51 i New York. Fallstudien är på så sätt ett exempel på hur enkelt det kan vara för enskilda individer att forma gestaltningen av sakfrågor. Detta kan få stora konsekvenser för den officiella diskussionen kring andra ämnen. Gestaltningen kring sakfrågan handlade inledningsvis om yttrandefrihet och tolerans, men kom snart att domineras av en säkerhetsgestaltning. Terry Jones diskurs byggde på rädsla och definierade sakfrågan som om "the threat of radical Islam was an urgent security issue" och att "the normal bounds of toleration and civility must be breached" (2011, s. 531). Även Vita huset gestaltade frågan utifrån ett säkerhetsperspektiv.

En tidigare koranbränning som däremot inte synliggjordes i medier utfördes av medlemmar i kyrkan "Westboro baptist church" på en gata i Washington D.C. år 2008. Att händelsen inte uppmärksammades i medier har förklarats med det faktum att medierna var medvetna om att kyrkan brukade utnyttja medierapporteringen för att sprida sin hatretorik. Därför avstod de från att rapportera om händelsen. Detta står i stark kontrast till den internationella massmedierapporteringen som både Terry Jones koranbränning och de svenska koranbränningarna har gett upphov till (Linge & Bangstad, 2023).

5.3 Diskussion om tidigare forskning

Vid inläsning av tidigare forskning är det tydligt att det finns förhållandevis lite forskning som jämför svenska och arabiska tidningar, både gällande gestaltning men också andra

aspekter av medierapporteringen och dess villkor. Detta har betydelse för denna uppsats då exempelvis mediasystem och politiskt styrelseskick kan tänkas påverka gestaltningen i både svensk och arabisk medierapportering. Kontexten som omger medierapporteringen är därför viktig att ta hänsyn till för att förstå och kunna analysera hur gestaltningen ter sig.

Det finns en hel del vetenskapliga studier om hur islam och yttrandefrihet har gestaltats vid olika nyhetshändelser. Dessa har gjorts av forskare i både västerländska länder och i länder där det finns en muslimsk majoritet. Dock finns det mer forskning på svenska och engelska som har gjorts av forskare som kommer från en västerländsk kontext. Det kan bland annat tänkas påverka forskarnas ingångsvinkel och hur de analyserar och värderar material. Att objektivt beskriva konflikten mellan väst och islam kan vara svårt då alla forskare bär på ett slags bias. Detta kan påverka innehållet i forskningen på ett omedvetet plan, vilket är viktigt att ta med sig vid läsning av tidigare forskning och teorier. Dessa forskare följer dock de systematiska krav som krävs för att en vetenskaplig studie ska vara trovärdig och kunna återskapas, varpå den tidigare forskning som presenterats ovan anses vara tillförlitlig.

6 Val av fall, metod och material

I studien kommer de två största tidningarna på svenska respektive arabiska att undersökas. De svenska tidningarna är *Aftonbladet* och *Dagens Nyheter* medan de arabiska är *Al Jazeera* som är baserad i Qatar och *Al Arabiya* som är baserad i Saudiarabien. Materialet består av nyhetsartiklar om koranbränningarna och protesterna som följde som har publicerats under juli 2023. Avgränsningarna har gjorts för att se till att studien blir genomförbar inom den givna tidsramen samtidigt som urvalet nått så stor publik som möjligt under den tid sakfrågan var som mest intensiv. En sökning i mediearkivet *Retriever* visar att antalet publikationer med ordet "koranbränning" i svenska medier var högre under juli 2023 jämfört med alla andra månader under året (4 103 artiklar jämfört med näst högsta månaden, januari, med 2 404 artiklar).

Koranbränningarna uppmärksammades stort i många länder i såväl traditionella som sociala medier. Koranbränningen den 28 juni 2023 ledde till omfattande reaktioner. Under veckan som följde nämndes Sverige omkring en miljon gånger i sociala medier, vilket innebär att det är en av de mest omskrivna händelserna om Sverige någonsin. Reaktionerna var främst på arabiska, turkiska och engelska och bränningarna skildrades som rasistiska och islamofobiska. Månaden efter koranbränningen 28 juni förekom dessutom omkring 100 000 uppmaningar om bojkott av svenska varor och företag, främst i sociala medier (Svenska institutet, 2023). Koranbränningarna har fått stor medial uppmärksamhet under juli månad, både i Sverige och andra länder, och är därför en passande tidsperiod att undersöka.

6.1 Metod

Studien genomförs med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys. Materialet har kodats och analyserats i programmet SPSS med fokus på vilken gestaltning av koranbränningarna som förekommer i de utvalda artiklarna och hur frekventa dessa är. En kvantitativ metod passar för att uppfylla och besvara studiens syfte och frågeställningar då metoden gör det möjligt att undersöka stora mängder material för att urskilja mönster och skillnader som sedan kan leda fram till generella slutsatser (Karlsson & Johansson, 2019). Kvantitativa metoder fokuserar på frekvens vilket är lämpligt för att undersöka och jämföra vilka gestaltningar som använts vid rapportering om koranbränningarna och deras efterdyningar, både i enskilda fall och i en större population, i svenska och arabiskspråkiga medier.

6.1.1 Kodschema

För att genomföra den kvantitativa metoden har ett kodschema utformats. Kodschemat är inspirerat av tidigare studier som använt liknande metoder (Strömbäck m.fl., 2017). I anslutning till kodschemat finns kodinstruktioner för att göra det lättare att avgöra hur kodningen ska gå till vid gränsfall eller andra oklarheter. Det fullständiga kodschemat med kompletterande kodinstruktioner finns som bilaga.

Kodinstruktionerna fungerar som tolkningsregler för forskarna att luta sig mot. De ser till att kodningen kan mynna ut i ett variabelvärde per analysenhet och ökar studiens replikerbarhet (Esaiasson m.fl, 2017). Kodschemat har gradvis vuxit fram och har efter provkodningar omformulerats för att besvara frågeställningarna på ett så träffsäkert sätt som möjligt. Till exempel framgick att aktioner där upphovspersonen ansökte om att bränna koranen i slutändan inte nödvändigtvis resulterade i en koranbränning. Vissa bränningsförsök misslyckades och andra gånger riktades sparkar mot koranen i stället, vilket kodschemat fick ändras till att omfatta.

Variabel V1-V5 handlar bland annat om när och var artikeln har publicerats samt vem som skrivit den. Dessa variabler har inga direkta kopplingar till frågeställningarna men är nödvändiga för att kunna organisera och identifiera artiklarna i datamängden. Variabel V6-V13 berör vad artiklarna handlar om, vilket bedöms vara viktigt att undersöka då artikelinnehållet är en viktig del av kontexten som omger gestaltningen. För att kunna analysera och dra slutsatser om hur gestaltningen ser ut måste man också känna till det större sammanhanget. Artikelinnehåll och gestaltning korrelerar inte nödvändigtvis vilket behöver tas hänsyn till både i kodning och analys. Variabel V14-V20 handlar om inställningen till koranbränningarna och andra gestaltningar som förmedlas i artiklarna. Gestaltningarna som efterfrågas har identifierats genom provkodning och inventering av artiklar om koranbränningarna från juli 2023. Dessa variabler besvarar frågeställningarna som rör hur koranbränningarna har gestaltats i svenska och arabiskspråkiga medier.

Variabel V21 handlar om vilka aktörer som huvudsakligen får uttrycka sig i artiklarna. Vem som får möjlighet att uttala sig anses hänga ihop med vilken bild av och inställning till koranbränningarna som når läsaren, varpå detta är relevant att undersöka. Den sista variabeln handlar om vad huvudbilden föreställer och besvarar den sista frågeställningen. Huvudbilderna undersöks eftersom även bilder bedöms inverka på gestaltningen som läsaren tar med sig från läsningen. Man kan argumentera för att valet att endast inkludera huvudbilder i undersökningen riskerar att resultera i en missvisande skildring av bildsättningen i rapporteringen om koranbränningarna juli 2023 då alla bilder inte undersöks. Med större tidsåtgång hade alla bilder kunnat undersökas men denna gång tillät tidsramen tyvärr inte detta. Bilder anses emellertid spela för stor roll för gestaltningen att helt bortses från, varpå valet att endast analysera huvudbilder gjorts. Huvudbilderna finns längst upp i artiklarna och möter läsarna först och är därför den mest lämpliga bilden att analysera.

För att materialet ska kunna kvantifieras på ett bra sätt är det viktigt att kodningen baseras på vad som uttryckligen står i artiklarna och inte vilka känslor de medför. Vid tveksamma fall kommer frågorna i kodschemat att besvaras med ett nej för att säkerställa att alla resultat bygger på fastställda observationer snarare än osäkra tolkningar.

6.2 Material

Urvalet innehåller enbart nyhetsartiklar och exkluderar opinionsartiklar. Anledningen är att det till viss del är förväntat att gestaltningarna av koranbränningarna skiljer sig åt i opinionsartiklar, inte minst mellan de arabiskspråkiga och svenskspråkiga medierna. När det kommer till nyhetsartiklar däremot är idealet att de ska vara objektiva, opartiska och neutrala (Johansson, 2019). Skillnader i gestaltningar i arabiskspråkiga och svenska nyhetsartiklar är därför mer intressanta att undersöka då gestaltningar kan ha en stor påverkan på hur publiken uppfattar en fråga, och att identifiera avståndet mellan ideal och verklighet kan hjälpa journalister att förstå och ändra förvalda gestaltningar som kanske inte ger en sann bild av verkligheten, samt bidra till mer empiri inom forskningsområdet.

Alla tidningar i studien har ett sökfält för att artiklar lättare ska kunna hittas. En sökning på "koranbränning" ger dock alla sökresultat där ordet "koranbränning" nämns även om det bara sker en gång i en bildtext. Ett sådant urval är inte lämpligt att använda då detta inte garanterar att nyhetsartikeln verkligen handlar om koranbränningarna och dess effekter. För att filtrera ut de artiklar som verkligen handlar om koranbränningarna sommaren 2023 behövdes därför ytterligare en avgränsning göras. För att en nyhetsartikel ska bli en del av undersökningen krävs därför att ordet "koranbränning", eller någon motsvarighet förekommer i antingen rubrik eller ingress då dessa anses beskriva vad artikeln handlar om. Fullständiga listor över de utvalda artiklarna för alla medier finns som bilagor.

Efter en genomgång av potentiella artiklar framgick det att koranbränningarna och de efterföljande protesterna inte alltid benämndes som "koranbränningar". Materialet utökades därför till att även inkludera artiklar med andra varianter eller formuleringar av ordet koranbränning som syftar till attacker mot koranen. Detta tillägg var nödvändigt att göra eftersom det visade sig att en anmäld koranbränning i slutändan inte nödvändigtvis resulterade i att koranen faktiskt brändes. Vid ett tillfälle sparkade en man i stället på koranen medan den en annan gång blev inlindad i bacon. Båda händelserna väckte starka reaktioner och sågs som provokativa, precis som koranbränningarna. Då dessa aktioner fick samma effekt som koranbränningarna är det lämpligt att de också tas med i undersökningen. Ord som inkluderas efter kompletteringen är korankris, koranaktion, koranbrännare, koranprotest och islamkritisk manifestation. Förekommer "koranbränning" eller något av dessa ord i rubrik eller ingress är artikeln alltså med i undersökningen. Artiklar som handlade om "bränning av religiösa skrifter" där det var oklart om det rörde sig om en koran eller inte, samt artiklar som främst handlade om danska koranbränningar ströks däremot från urvalet. Dessa artiklar handlar inte om koranbränningarna i Sverige under juli 2023 och kan givet uppsatsens syfte därför inte tas med. Genom att stryka dem säkerställs att alla analysenheter handlar om vad uppsatsen ska undersöka vilket stärker uppsatsens validitet.

Efter att materialet avgränsats enligt ovanstående principer återstår 184 analysenheter. 104 artiklar är från Aftonbladet, 42 från Dagens Nyheter, 30 från Al Jazeera och 8 från Al Arabiya. Antalet analysenheter skulle kunna argumenteras vara för få och därför ses som en av studiens begränsningar. Det är därför viktigt att komma ihåg att det handlar om

nyhetsartiklar från en enskild nyhetshändelse under en månad. Då resultatet av kodningen kommer att presenteras och analyseras utifrån huruvida artiklarna kommer från en tidning på svenska eller arabiska bör man heller inte fastna på hur många artiklar de enskilda tidningarna har. Att det skulle vara fler artiklar i de svenska tidningarna är dock förväntat med tanke på att koranbränningarna ägt rum i Sverige.

Studien kommer använda sig av ett totalurval bland de analysenheter som är kvar efter att avgränsningar gjorts. Ju färre analysenheter som utgör en population desto större del av populationen behöver undersökas för att nå ett säkert resultat (Karlsson & Johansson, 2019). Valet av totalurval bland de analysenheter som avgränsats fram är därför en passande strategi för att resultatet ska få maximal säkerhet under den valda tidsperioden. Med tanke på att flera avgränsningar redan gjorts hade ett slumpmässigt urval kunnat innebära att antalet analysenheter blivit för få, vilket i sin tur hade givit ett resultat med mindre säkerhet.

Innan en fullskalig kodning på alla analysenheter kunde göras, genomfördes ett förkodningstest för att säkerställa att kodschemat tolkas på samma sätt av alla tre kodare. En hög andel överensstämmande kodningar på testet innebär att undersökningen har hög reliabilitet (Esaiasson m.fl, 2017). Ett första förkodningstest gav ett resultat på totalt drygt 80 procent överensstämmande, detta ansågs inte tillräckligt godtagbart varpå vissa variabler som hade en överrepresentation av skilda tolkningar förtydligades i kodinstruktionerna. Testet gjordes sedan om med de förtydligade instruktionerna och denna gång blev resultatet drygt 90 procent överensstämmande vilket anses vara en tillfredsställande nivå. Vissa variabler uppvisade en högre andel skilda tolkningar än andra. Det visade sig dock att dessa variabler byggde på en hög grad av värdering, exempelvis huruvida en artikel presenterade en positiv/negativ/neutral inställning till koranbränningar, där man inte kan förvänta sig lika stor överensstämmelse som för andra variabler.

6.3 Metoddiskussion

Det är svårt att vara objektiv i utförandet av innehållsanalys utifrån ett gestaltningsperspektiv. Anledningen är att ingen forskare helt och hållet kan bli fri från sina egna förkunskaper och erfarenheter, fastslår Van Gorp (2010). Genom användningen av systematiska tekniker kan forskare däremot minska subjektiviteten och förbättra reliabiliteten och validiteten.

En taktik för att komma ifrån sin egna kulturella bias är att ha kodare med olika kulturella bakgrunder som kodar materialet. Denna strategi använder vi oss av i vår uppsatsgrupp, då en av uppsatsförfattarna har arabiska som modersmål och sitt ursprung i Mellanöstern. Det faktum att en av uppsatsförfattarna är flytande i arabiska och att en annan har en grundläggande nivå i arabiska gör också att språkförbristning undviks då kodningen grundas på artiklarna direkt, utan behov av en översättningstjänst. Översättningstjänster kan översätta eller tolka ord felaktigt om vissa ord eller begrepp inte finns på det språk som texten blir översatt till. Det skulle kunna utgöra en felkälla som hindrar uppsatsens pålitlighet, men undviks i detta fall. Ytterligare en åtgärd mot subjektivitet i kodningen är tillhandahållandet

av kodinstruktioner som ökar chansen att alla forskare kodar på samma sätt, vilket i sin tur ökar studiens reliabilitet.

Van Gorp framhåller att ja- och nej-frågor fungerar bäst för att minska subjektivitet och förhindra att kodarna tolkar materialet olika. Gestaltningarna som kodschemat utgår ifrån ska vara ömsesidigt uteslutande, och kodarna ska ha tillräckligt tid för att tränas upp. Resultatet blir mest pålitligt om det enbart är två kodare, som har tränats ordentligt och sedan kodar självständigt. Dessutom ska kodarna inte förvänta sig att överensstämmelsen mellan kodarna ska vara högt när det kommer till gestaltningar som sällan används (2010, s.99). I detta fall är det tre kodare, men med bakgrund att vi genomför ett förkodningstest på tio procent av vårt material, har utförliga kodinstruktioner och har haft gott om tid att öva anser vi ändå att vi har förutsättningarna att nå god reliabilitet. Det slutgiltiga förkodningstestet visar en överensstämmelse på drygt 90 procent vilket intygar att förutsättningarna att nå hög reliabilitet är goda.

En kvantitativ metod bygger på att det utvalda materialet kvantifieras och görs mätbart med siffror. En vanlig kritik mot kvantitativa metoder handlar om att kvantifieringen gör att innehåll, kontext och tolkning förenklas till siffror och inte uppmärksammas i den utsträckning de borde. Vid kodningen behöver dock kodarna ta ställning och göra en tolkning av innehållet, på samma sätt som i en kvalitativ studie (Karlsson & Johansson, 2019). Om materialet inte anpassas till att vara mätbart med siffror finns det risk att svårkodade tolkningsfrågor uppstår vilket i ett senare skede skapar problem i analysprocessen. I denna studie har dessa risker identifierats och tagits hänsyn till. Kodschemat är noggrant utformat för att omfatta så många omständigheter som möjligt i artiklarna. Kodinstruktionerna hjälper dessutom kodaren att göra rätt bedömning av artiklarnas innehåll.

Ett annat alternativ till genomförandet av studien hade kunnat vara att använda kvalitativ metod. Eftersom det är en stor datamängd är det dock mer lämpligt att använda sig av kvantitativ metod för att få en klar bild av hur koranbränningarna har rapporterats om i olika medier. Med tanke på den begränsade tidsramen är datamängden för stor för att kunna analyseras kvalitativt. I syftet framgår att undersökningen ska bidra med mer empiri inom forskningsområdet. Det innebär att vi vill mäta hur vanligt förekommande olika gestaltningar, aktörer och huvudbild är. Hade syftet varit att försöka förklara eller analysera bakgrunden till varför koranbränningar är en så stark polariserande fråga hade en kvalitativ metod passat bättre. Nu försöker vi analysera vad som dominerar nyhetsrapportering om ämnet koranbränningen och inte orsaken till varför rapportering ser ut som den gör.

Även det utvalda materialet är värt att diskuteras. I studien används material från de största tidningarna på respektive språk vilket innebär att artiklar från såväl morgon- som kvällstidningar undersöks. Värt att notera är att både Al Jazeera och Al Arabiya förutom att producera artiklar också är TV-kanaler och multimedieföretag. Man kan argumentera att ett material med en blandning av olika medier- och tidningstyper hindrar jämförelse då det finns stora skillnader i redaktionella normer som kan påverka innehållet och gestaltningen. Problematiken är viktig att lyfta och diskutera eftersom en jämförelse mellan för skilda saker

eller företeelser inte tenderar att leda fram till något meningsfullt resultat. Det är därför viktigt att betona att denna uppsats avser jämföra rapporteringen om koranbränningarna mellan, men inte inom, olika länder. Innehållet i artiklarna kommer analyseras utifrån geopolitiska och kulturella faktorer snarare än redaktionella parametrar varpå denna problematik inte är relevant för just denna uppsats. Om uppsatsen hade haft avsikten att undersöka skillnader och likheter inom länder hade man däremot behövt ta hänsyn till detta.

Valet att endast undersöka juli månad 2023 kan också diskuteras. Som tidigare åskådliggjorts i bakgrundsavsnittet har koranbränningar och efterföljande protester och konsekvenser förekommit både innan och efter juli 2023. Valet av urvalsperiod kan utelämna intressanta delar av rapporteringen om koranbränningarna vilket skulle kunna ses som en begränsning av studien. Det är inte säkert att den mest intensiva rapporteringen ger den mest sanningsenliga bilden av hur den totala nyhetsrapporteringen såg ut. Samtidigt var juli den månad då uppmärksamheten från medier gällande koranbränningarna var som störst, både i Sverige och övriga delar av världen. Genom att undersöka den mest intensiva perioden kan studien visa hur koranbränningarna gestaltades under den period där rapporteringen sannolikt nådde ut till flest personer. Ju fler personer som nås av en gestaltning desto starkare växer den sig, därför kan en studie om en tidsperiod med mindre rapportering resultera i mindre starka gestaltningar vilket i sig kan vara ett problem.

Att analysera fler medier på både svenska och arabiska hade dels gjort det möjligt att undersöka likheter och skillnader bland gestaltningarna inom länder, dels givit förbättrade möjligheter för ett resultat med större generaliserbarhet. Trots att detta är en relevant aspekt för frågeställningarna ansågs det inte möjligt att hinna med inom den givna tidsramen. En större population av både svenska och arabiska medier att välja ett representativt urval ifrån hade resulterat i en bredare bild med större generaliserbarhet av hur koranbränningarna gestaltats i svenska och arabiska medier (Karlsson & Johansson, 2019). Ju fler artiklar som omfattats i undersökningen, desto säkrare hade resultatet kunnat anses vara. Samtidigt har det under kodningens gång visat sig att flera artiklar från tidningarna på samma språk liknar varandra, både gällande innehåll och gestaltningar, vilket skulle kunna tyda på att det ändå finns möjlighet att generalisera resultaten. Medier i samma land baserar ofta sitt nyhetsurval och sin nyhetsvärdering på samma faktorer vilket kan vara en anledning till likheterna i innehåll och gestaltningar.

Även val av teorier behöver problematiseras. Vi anser att gestaltningsteorin i mångt och mycket fungerar bra i vår studie eftersom syftet med denna kvantitativa studie är att identifiera gestaltningar, vilka aktörer som får komma till tals och vilka skillnader som finns mellan arabiskspråkiga och svenskspråkiga medier – något som är relativt transparent och kan identifieras och kvantifieras genom vår kodning. I vår kvantitativa analys fokuserar vi på innehållet, det vill säga de åsikter som lyfts fram, de beslutsfattare som får komma till tals och vilket urval av källor, fakta och bilder som förekommer i artiklarna – inte journalistens ord. Anledningen till detta är att studien inte ämnar undersöka graden av objektivitet i journalisternas rapportering om koranbränningarna.

Då denna studie ämnar att analysera resultatet utifrån de vedertagna faktorerna som forskare har en konsensus om, anser vi att teorin fungerar bra i uppsatsen. I analysavsnittet kommer teorin om internationella nyhetsfaktorer appliceras på medierapporteringen om koranbränningarna för att se vad som överensstämmer och vad som skiljer i detta fall.

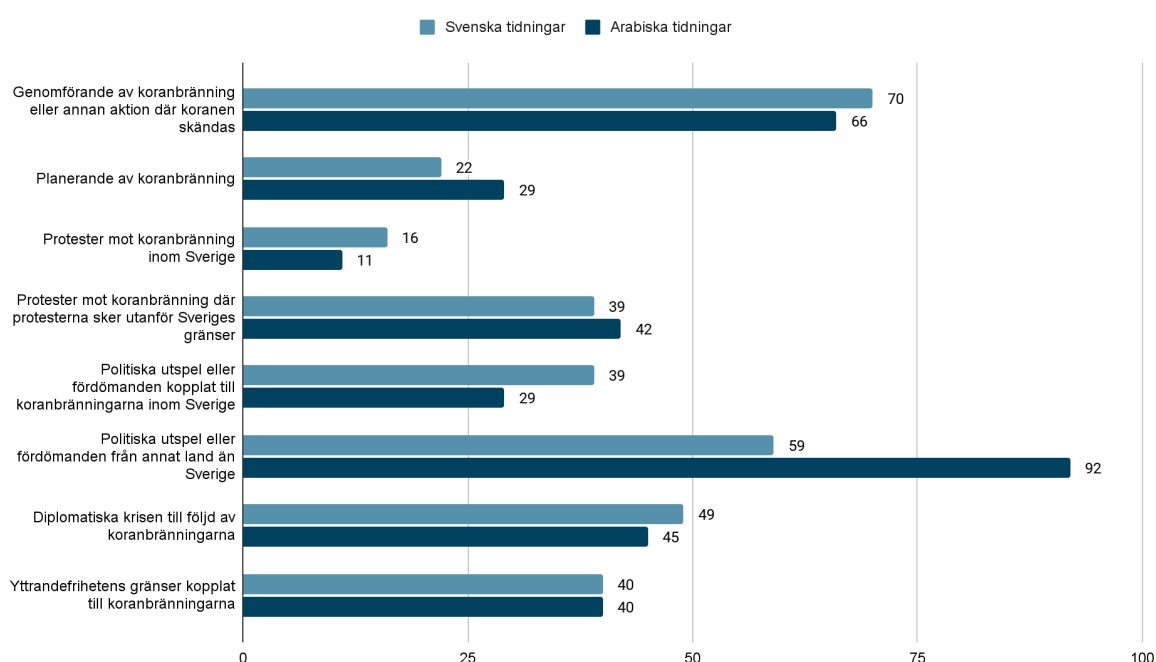
7 Resultatredovisning

I följande avsnitt presenteras resultatet från kodningen. Presentationen består av diagram som sedan närmare beskrivs och kommenteras. För enkelhetens skull kommer frågeställningarna besvaras i samma ordning som de introducerades i avsnitt två. I slutet av avsnittet kommer resultaten sammanfattas med grund i frågeställningarna. Efter resultatredovisningen följer ett kapitel där exempel från kodningen kommer att analyseras. Analysavsnittet återkopplar resultatet till det teoretiska ramverket och den tidigare forskningen, men är även viktigt för att läsaren ska få en större förståelse för datamängden. Totalt har 184 artiklar analyserats varav 104 är från Aftonbladet, 42 från Dagens Nyheter, 30 från Al Jazeera och 8 från Al Arabiya.

7.1 Innehåll i artiklarna

För att kunna besvara studiens frågeställningar om hur svenska och arabiskspråkiga medier har gestaltat koranbränningarna är det viktigt att veta vad artiklarna handlar om samt vilka aspekter av korankrisen som artiklarna fokuserar på. Resultatet för artiklarnas innehåll presenteras i figuren nedan.

Figur 1: Ämnesområde i artikeln (procent)

Kommentar: Totalt antal kodade artiklar: 184 varav 146 i svenska tidningar och 38 i arabiskspråkiga.

Cramer's V: (Genomförande av koranbränning .036, Planerande av koranbränning .067, Protester mot koranbränning inom Sverige .067, Protester mot koranbränning som sker utanför Sveriges gränser .025, Politiska utspel kopplat till koranbränningarna inom Sverige .085, Politiska utspel kopplat till koranbränningarna från annat land än Sverige .283, Diplomatiska krisen .032, Yttrandefrihetens gränser .008).

Signifikans: (Genomförande av koranbränning .629, Planerande av koranbränning .362, Protester mot

koranbränning inom Sverige .366, Protester mot koranbränning som sker utanför Sveriges gränser .731, Politiska utspel kopplat till koranbränningarna inom Sverige .251, Politiska utspel kopplat till koranbränningarna från annat land än Sverige <.001, Diplomatiska krisen .669, Yttrandefrihetens gränser .916).

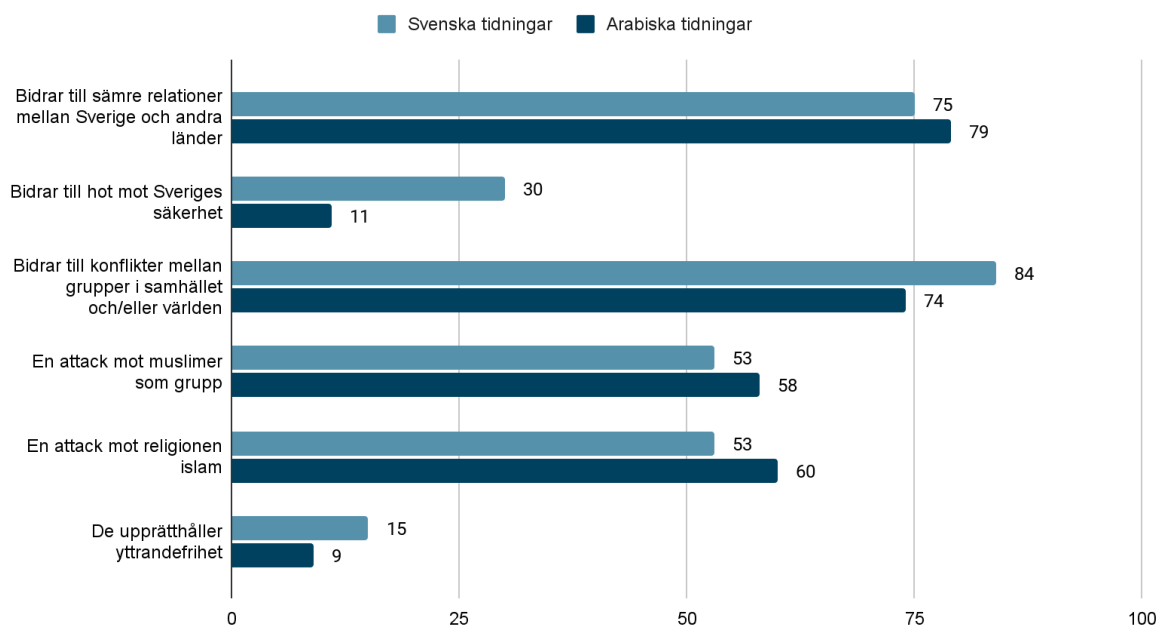
I figur 1 redovisas vilket eller vilka ämnen som tas upp i de kodade artiklarna. Av de svenska tidningarna är det 70 procent av artiklarna som handlar om och/eller beskriver specifika koranbränningar, medan motsvarande siffra för de arabiska tidningarna är 66 procent. Det var dock mycket färre artiklar som tog upp planerade koranbränningar. I de svenska tidningarna är siffran enbart 22 procent, medan den är något högre för de arabiska tidningarna, 29 procent. Ännu färre artiklar handlade om protester mot koranbränningarna som skedde i Sverige – 16 procent i de svenska tidningarna, medan procentandelen var något lägre i de arabiska tidningarna, 11 procent. Siffran var däremot mycket högre för protester mot koranbränningar som skedde utanför Sveriges gränser. De svenska tidningarna tog upp utländska protester i 39 procent av artiklarna, medan de arabiska tog upp ämnet i 42 procent av artiklarna, med andra ord i något högre utsträckning.

När det kommer till artiklar om politiska utspel eller fördömanden kopplat till koranbränningarna inom Sverige är det framförallt artiklar i de svenska tidningarna som tar upp detta ämne, 39 procent, i jämförelse med de arabiska tidningarna som tog upp ämnet i 29 procent av sina artiklar. Artiklarna i de svenska tidningarna handlade i större utsträckning om politiska utspel eller fördömanden kopplat till koranbränningarna från ett annat land än Sverige. I de arabiska tidningarna förekom detta ämne däremot i nästan alla artiklar. 59 procent av de svenska artiklarna tog upp detta ämne, medan de arabiska tidningarna tog upp det i hela 92 procent av artiklarna. I sin tur handlade 49 procent av de svenska artiklarna om den diplomatiska krisen till följd av koranbränningarna, medan siffran för de arabiska artiklarna är 45 procent. När det kommer till “yttrandefrihetens gränser kopplat till koranbränningarna” tog de svenska och arabiska artiklarna upp ämnet i lika stor utsträckning – 40 procent.

7.2 Gestaltning i artiklarna

Nedan presenteras hur gestaltningen har sett ut i artiklarna. Först redogörs för hur ofta förekommande olika gestaltningar av koranbrännignarna är i svenska och arabiska tidningar. Därefter redovisar figur 3 vilken inställning till genomförandet av koranbränningarna som dominerar i artikeln. Inställningen är en aspekt av gestaltningen då den förmedlar ett helhetsintryck av koranbränningar som är positivt, negativt eller någonstans däremellan.

Figur 2: Gestaltningen av koranbränningarna i artikeln (procent)

Kommentar: Totalt antal kodade artiklar: 184 varav 146 i svenska tidningar och 38 i arabiskspråkiga.

Cramer's V: (Bidrar till sämre relationer mellan Sverige och andra länder .034, Bidrar till hot mot Sveriges säkerhet .181, Bidrar till konflikter mellan grupper i samhället och/eller världen .103, Attack mot muslimer som grupp .042, Attack mot religionen islam .058, Upprätthåller yttrandefrihet .085).

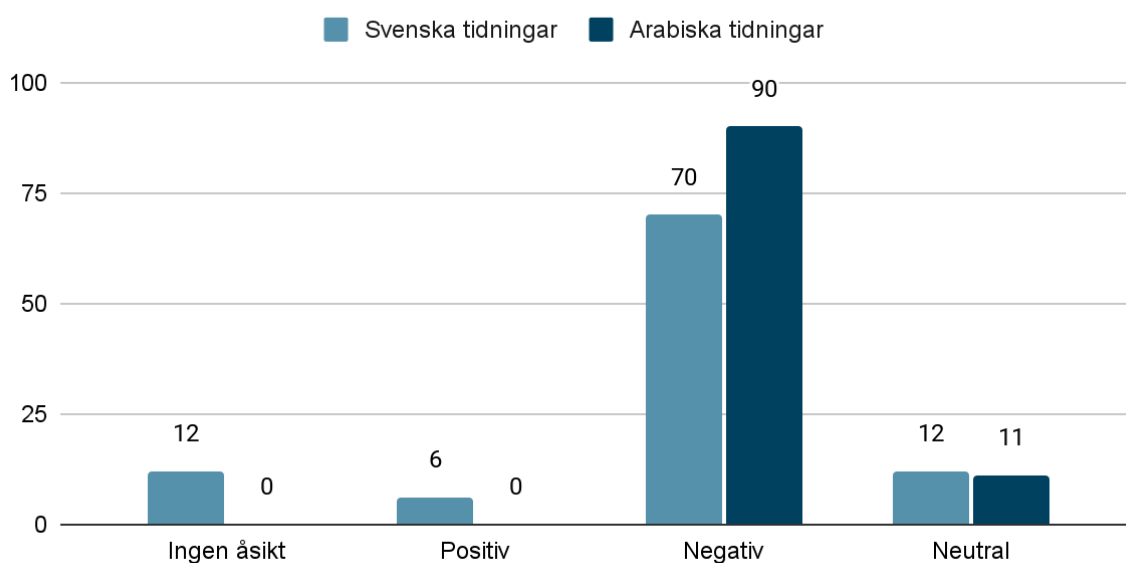
Signifikans: (Bidrar till sämre relationer mellan Sverige och andra länder .643, Bidrar till hot mot Sveriges säkerhet .014, Bidrar till konflikter mellan grupper i samhället och/eller världen .162, Attack mot muslimer som grupp .570, Attack mot religionen islam .433, Upprätthåller yttrandefrihet .250).

Figur 2 visar att majoriteten av gestaltningarna i både svenska och arabiska tidningar är relativt lika. Ett undantag är däremot gestaltningen som skildrar koranbränningen som att de hotar Sveriges säkerhet, där svenska medier har använt säkerhetsgestaltningen i 30 procent av artiklarna och arabiska medier i 11 procent av artiklarna.

Den gestaltning som har använts i nästan samma utsträckning av både de svenska och arabiska medierna är gestaltningen av att koranbränningarna bidrar till sämre relationer mellan Sverige och andra länder. Det är också relativt jämnt när det kommer till gestaltningen av koranbränningarna som en attack mot muslimer, då den förekommer i 53 procent av de svenska artiklarna och i 58 procent av de arabiska artiklarna. Det finns en något större skillnad gällande gestaltningen av koranbränningarna som ett incitament till konflikt i samhället och världen. I arabiska tidningar förekommer gestaltningen i 74 procent av fallen,

medan siffran är 84 procent för de svenska tidningarna. Koranbränningarna gestaltas som en attack mot islam i 53 procent av de svenska artiklarna. Samma resultat gäller även för gestaltningen av koranbränningarna som en attack mot islam. I de arabiska medierna var siffran lite högre, 58 procent för attack mot muslimer respektive 60 procent för attack mot islam. Yttrandefrihetsgestaltningen användes minst av både de svenska och arabiska medierna, men förekom ändå i högre utsträckning i de svenska tidningarna, i 15 procent av artiklarna. I de arabiska artiklarna var motsvarande siffra 9 procent.

Figur 3: Inställning till genomförande av koranbränningar som presenteras i artikeln (procent)

Kommentar: Totalt antal kodade artiklar: 184 varav 146 i svenska tidningar och 38 i arabiskspråkiga. Cramer's V: .214. Signifikans: .038.

I figur 3 framkommer att majoriteten av artiklarna i både svenska och arabiska tidningar presenterar en negativ inställning till genomförandet av koranbränningar. Dominansen är dock större i de arabiska medierna jämfört med de svenska. Gällande artiklar med neutral inställning, det vill säga artiklar där både negativa och positiva inställningar presenteras men ingendera dominerar, är uppdelningen mellan svenska och arabiska medier jämn. De arabiska tidningarna innehåller antingen en negativ eller neutral inställning till koranbränningarna, vilket innebär att det alltid presenteras en negativ inställning till koranbränningarna även om den i vissa fall blandas med positiva inlägg.

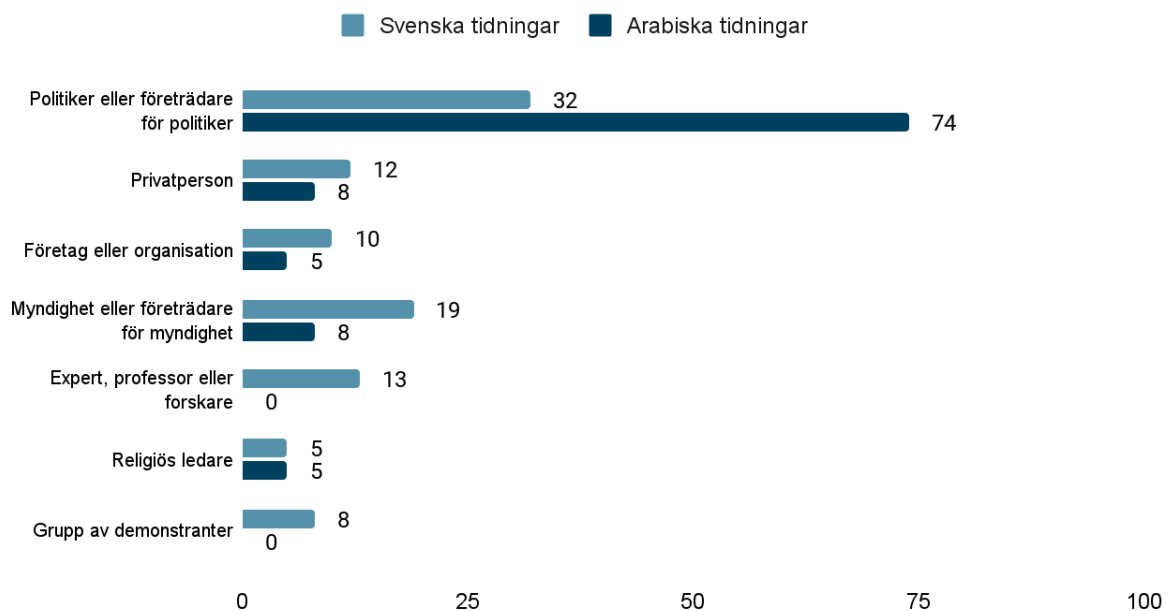
Bland de svenska tidningarna förekommer artiklar med positiva inställningar och artiklar utan åsikter gällande koranbränningarna, medan dessa helt saknas i de arabiska tidningarna. Andelen artiklar som domineras av en positiv inställning till koranbränningarna är dock endast hälften så stor som den näst minsta kategorin, artiklar utan åsikt. Neutrala artiklar och artiklar utan åsikt var lika vanligt förekommande i de svenska medierna.

Sammantaget finns det stora likheter mellan inställningen till genomförandet av koranbränningar som presenteras i svenska och arabiska tidningar. Artiklar med negativ inställning dominerar bland både svenska och arabiska tidningar. De svenska tidningarna har dock en större variation av åsikter jämfört med de arabiska tidningarna som alltid innehåller åtminstone en negativ inställning.

7.3 Aktör i artiklarna

Nedanstående figur visar fördelningen av huvudaktör i de undersökta artiklarna. Figuren avser besvara den fjärde frågeställningen som handlar om vilka aktörer som tagit störst plats i medierapporteringen om koranbränningarna.

Figur 4: Huvudsaklig aktör i artiklarna (procent)

Kommentar: Totalt antal kodade artiklar: 184 varav 146 i svenska tidningar och 38 i arabiskspråkiga.

Cramer's V: .365. Signifikans: <.001.

Alternativet okodbart förekom endast en gång i svenska tidningar och aldrig i arabiska tidningar och har därför uteslutits ur figuren.

Alternativet annan, övrig kodades aldrig som huvudaktör och har därför uteslutits ur figuren.

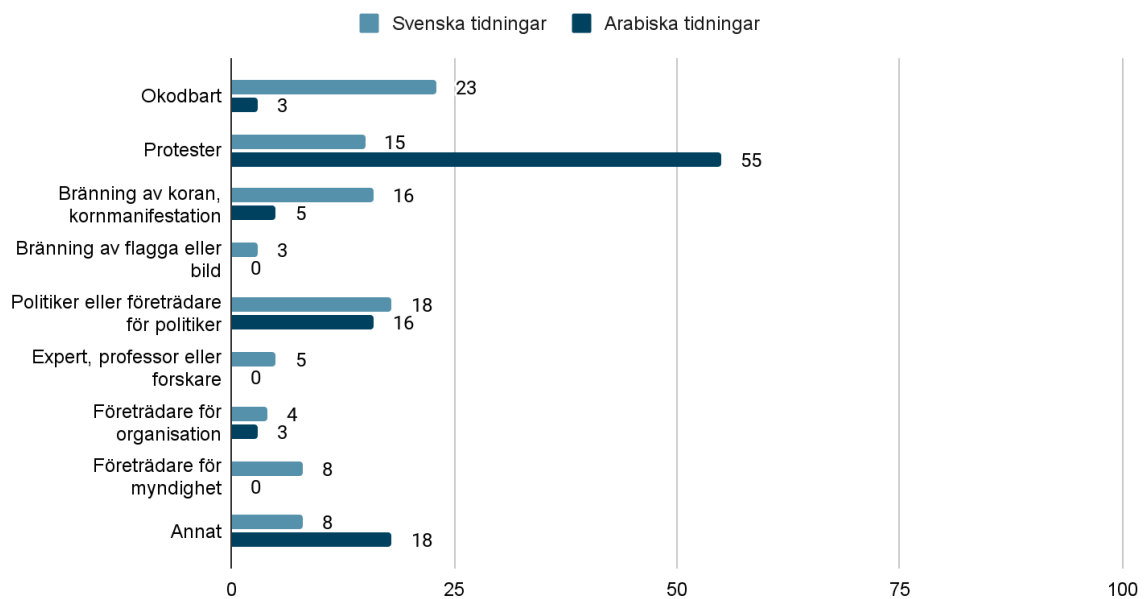
Figur 4 redogör för vilka huvudsakliga aktörer som förekommer i artiklarna. Politiker eller deras företrädare dominerar i både svenska och arabiska tidningar även om övertaget är mindre för de svenska tidningarna. Tre fjärdedelar av artiklarna i de arabiska tidningarna har politiker som huvudaktör, resten är förhållandevis jämnt utspritt på privatpersoner, företag eller organisationer, myndigheter och deras företrädare samt religiösa ledare. Experter, professorer och forskare samt grupper av demonstranter förekommer aldrig som huvudaktör i de arabiska tidningarna.

Alla kategorier finns representerade bland de svenska tidningarna. Politiker eller deras företrädare är den vanligaste aktören, precis som för de arabiska tidningarna. Därefter är det en jämnare fördelning med myndighet eller företrädare för myndighet på andra plats följt av expert, professor eller forskare, privatperson, företag eller organisation, grupp av demonstranter och religiös ledare. En artikel saknar aktör och kodas därför som okodbar. Privatperson, företag eller organisation samt myndighet eller företrädare för myndighet finns representerade som huvudaktörer i både svenska och arabiska tidningar men är mer vanligt förekommande i de svenska tidningarna. Religiösa ledare figurerade som huvudaktör i samma utsträckning i såväl svenska som arabiska tidningar.

7.4 Huvudbild i artiklarna

Nedan presenteras resultatet för vilka huvudbilder som användes i artiklar om koranbränningarna i juli 2023 i svenska och arabiskspråkiga tidningar. Resultatet kommer sedan i stycket "analys" att analyseras utifrån det teoretiska ramverket och anknytas till tidigare forskning.

Figur 5: Huvudbilder i artiklarna (procent)

Kommentar: Totalt antal kodade artiklar: 184 varav 146 i svenska tidningar och 38 i arabiskspråkiga. Cramer's V: .467. Signifikans: <.001.

I figur 5 framgår att protester är huvudbild i mer än hälften av alla arabiska artiklar som undersökts. Politiker eller företrädare för politiker är ett annat vanligt motiv, dock i mycket lägre grad än protester. Även kategorin annat, där bilder som inte passar in under någon annan kategori hamnar, förekommer ofta. Ett fåtal artiklar har bränningar av koranen eller företrädare för organisationer som huvudbild medan bränning av flagga eller bild, expert,

politiker eller forskare samt företrädare för myndighet aldrig framträder som huvudbild. Några av artiklarna har en video i stället för huvudbild och kodas därför som okodbar.

Bland de svenska tidningarna var okodbart den största kategorin. Detta med anledning av att många artiklar helt saknade huvudbild, alternativt hade en video på huvudbildens plats i artikeln. Därefter är det förhållandevis jämnt mellan politiker och deras företrädare, bränning av koran och protester. Resterande del av artiklarna har huvudbilder föreställande myndigheter eller deras företrädare, annat, experter, professorer eller forskare, företrädare för organisationer samt bränning av flagga eller bild. Jämfört med de svenska tidningarna har de arabiska tidningarna större andel huvudbilder på protester och annat medan politiker och företrädare för organisationer förekommer i samma grad i svenska som arabiska tidningar. Övriga typer av huvudbilder har en procentuell övervikt i svenska tidningar.

7.5 Sammanfattning av resultat

Nedan följer en sammanfattning av de viktigaste aspekterna av resultatet i studien kopplat till frågeställningarna.

7.5.1 Frågeställning 1

Hur har koranbränningarna gestaltats i svenska och arabiskspråkiga nyhetsartiklar och vilka var de dominerande gestaltningarna?

Koranbränningarna har gestaltats negativt av både svenska och arabiskspråkiga medier. 70 procent av artiklarna i svenska medier hade en negativ inställning till brännandet av koranen, medan siffran var 90 procent för artiklar i arabiska medier. De dominerande gestaltningarna i både svenska och arabiska medier fokuserade på de negativa konsekvenser koranbränningarna har för Sveriges diplomatiska relationer med andra länder, vilket återfanns i 75 procent av de svenska artiklarna och 79 procent av de arabiska artiklarna. Även konfliktgestaltningen var dominerande, men användes i högre utsträckning av svenska medier, i 84 procent av artiklarna. I arabiska medier användes konfliktgestaltningen i 74 procent av artiklarna.

7.5.2 Frågeställning 2

Vilka likheter och skillnader fanns mellan gestaltningen i svenskspråkiga och arabiskspråkiga nyhetsartiklar?

Det finns en del variationer i hur koranbränningen har gestaltats i svenskspråkiga respektive arabiskspråkiga artiklar, men även flera likheter. Den gestaltningen som förekom mest i både arabiska och svenska tidningar var att koranbränningen gestaltas som att den bidrar till sämre relationer mellan Sverige och andra länder. Den största skillnaden mellan de svenska och arabiska medierna finns i säkerhetsgestaltningen – den förekom i 30 procent av de svenska

artiklarna och i 11 procent av de arabiska artiklarna. Det fanns också en likhet mellan arabiska och svenska tidningar i gestaltningen av koranbränningarna som en attack mot muslimer och islam. Där återfinns gestaltningen i 53 procent av de svenska artiklarna och 58 av de arabiska. Siffrorna var också relativt lika för gestaltningen av koranbränningen som en attack mot islam. De svenska tidningarna använde gestaltningen i 53 procent av fallen och arabiska tidningar i 60 procent av fallen.

7.5.3 Frågeställning 3

Vilka aktörer tog störst plats i nyhetsartiklar om koranbränningarna i svenska och arabiskspråkiga medier?

Politiker eller deras företrädare är den vanligaste huvudaktören i både svenska och arabiska medier. Detta gäller särskilt de arabiska tidningarna där politikerna dominerar fullständigt och tre fjärdedelar av aktörerna kategoriseras som politiker eller deras företrädare. Bland de svenska tidningarna finns det en större variation bland huvudaktörerna jämfört med i de arabiska tidningarna där experter, professorer och forskare samt grupper av demonstranter helt saknas som huvudaktör.

7.5.4 Frågeställning 4

Vilka huvudbilder har använts i rapporteringen om koranbränningarna i svenska och arabiskspråkiga medier och vad säger bilderna utifrån gestaltningsteorin?

Generellt finns det en större variation bland huvudbilderna i svenska tidningar jämfört med arabiska. Protester står ut som det dominerande motivet i de arabiska tidningarna medan uppdelningen är jämnare bland de svenska tidningarna. Många artiklar saknar helt huvudbild, alternativt har en video i stället, särskilt i de svenska tidningarna. I de arabiska tidningarna är det samtidigt en stor del av artiklarna vars bilder inte kan sorteras in i de befintliga kategorierna och därför kodas som annat.

8 Analys

I detta kapitel kommer studiens resultat analyseras och diskuteras med utgångspunkt i det teoretiska ramverk och den tidigare forskning som tidigare har presenterats. Exempel kommer i illustrerande syfte genomgående användas för att visa upp vilka gestaltningar, aktörer och huvudbilder som används i medierapporteringen om koranbränningarna. Analysen inleds med ett generellt resonemang om antalet artiklar som publicerats i svenska respektive arabiska medier. Därefter kommer analysen att rikta sig mot frågeställningarna och behandla gestaltningar, aktörer och huvudbilder.

8.1 Introduktion till analys

Det har publicerats många fler artiklar om koranbränningarna i svenska medier jämfört med i arabiska medier. Skillnaden i antal är en del av gestaltningen i sig, och kan kopplas till gatekeeping (Shoemaker & Vos, 2009; Walter, 2006) och internationella nyhetsfaktorer som geografisk och kulturell närhet (Wu, 2000; Strömbäck, 2019). Eftersom koranbränningarna ägde rum i Sverige var de mer relevanta för en svensk läsarskara. Av denna anledning har svenska tidningar fler artiklar som handlar om protester och politiska utspel inom Sverige, jämfört med de arabiska tidningarna. De arabiska artiklarna handlar i sin tur oftare om protester och fördömanden från politiska ledare utanför Sveriges gränser. Ytterligare en anledning till varför protester inom det egna landet eller området tar större plats i medierapporteringen är att utrikesrapportering är dyrt att framställa (Hamilton, 2010).

Eftersom koranbränningarna har blivit en följetong med händelser som bygger på och kopplas samman med varandra, kan rapporteringen även sättas i samband med Strömbäck's (2019) teori om kontinuitet, då en händelse har större chans att bli till en nyhet om den kan kopplas till tidigare företeelser och processer som redan är på mediernas dagordningar.

8.2 Frågeställning 1 och 2: Gestaltningar av koranbränningarna

De fem vanligaste gestaltningarna i både svenska och arabiska medier innehåller någon form av konfliktinslag. Oavsett om koranbränningarna gestaltas bidra till sämre relationer mellan Sverige och andra länder, hot mot Sveriges säkerhet, konflikter mellan grupper i samhället eller ses som en attack mot antingen muslimer som grupp eller religionen islam, associeras koranbränningarna med motsättningar. Studiens empiriska resultat går därmed i linje med Greenwood och Jenkins (2013) forskning om hur gestaltning med fokus på konflikt i större utsträckning tenderar att uppmärksammas i nyhetsrapportering. Konfliktgestaltningen har högt nyhetsvärde eftersom kontroverser, motsättningar och dramatik avviker från det normala. Linge och Bangstad (2023) argumenterar att det är de antimuslimska aktörernas fokus på konflikt som möjliggör att frågan blir så pass uppmärksam i medier, och därmed hjälper till att uppnå koranbrännarnas mål att skapa ökad polarisering i samhället. Denna typ av avvikelse fångar publikens intresse och det är därför inte överraskande att medierapporteringen till stor del betonar motsättningarna, särskilt med tanke på mediernas

slitsamma ekonomiska situation där publikens intresse krävs för att få prenumeranter och intäkter (Allern, 2012; Strömbäck, 2019; Shoemaker & Reese, 2014).

Betoningen på motsättningar i medierapporteringen om koranbränningarna kan kopplas till Huntingtons teori om "clash of civilizations" (1993). Det har skapats en splittring mellan muslimska och västerländska civilisationer, som reproduceras i medierapporteringen om koranbränningarna där konfliktgestaltningen är dominerande i såväl svenska som arabiska medier. Koranbränningarna gestaltas bidra till konflikter mellan människor och grupper i samhället, som här i Dagens Nyheter där Sveriges utrikesminister Tobias Billström kommenterar koranbränningarna:

Tobias Billström skriver bland annat att den svenska regeringen "beklagat djupt" att "extremister och provokatörer försöker skapa splittring mellan muslimer och icke-muslimer". (TT, i Dagens Nyheter 14 juli 2023).

Powers (2008) diskuterar hur användandet av en gestaltning, som i "clash of civilizations"-anda betonar motsättningar, kan göra det svårare för publiken att förstå underliggande geopolitiska och kulturella orsaker till en händelse. Powers forskning syftar på Muhammedkarikatyrerna men hans resonemang skulle även kunna appliceras på rapporteringen om koranbränningarna. Riskerna finns att mediernas återgivning och betoning av den etablerade bilden av muslimer och den muslimska världen ger upphov till och förstärker splittringarna mellan det som gestaltas som muslimskt och icke-muslimskt. Detta kan i sin tur vålla en allt mer omfattande konfliktgestaltning.

Konfliktgestaltningen behöver dock inte nödvändigtvis ha med våld att göra, utan kan handla om spänningar mellan två eller flera aktörer (Greenwood & Jenkins, 2013). En annan aspekt av konfliktgestaltningen är därför att koranbränningarna framställs leda till sämre relationer mellan Sverige och andra länder. Tre fjärdedelar av de svenska artiklarna och knappt fyra av fem arabiska artiklar innehåller denna gestaltning. Det är främst muslimska länder som har reagerat starkt på koranbränningarna och de diplomatiska relationerna har försämrats mellan Sverige och många muslimska länder. Irak kallade hem sina diplomater från Sverige och Iran förbjöd Sveriges tillträdande ambassadör från att komma in i landet. Saudiarabien och Qatar valde att hantera koranbränningarna på ett blygsammare sätt men kallade ändå upp Sveriges chargé d'affaires respektive ambassadör vilket är en tydlig diplomatisk markering på att relationerna mellan länderna försämrats. Den 20 juli stormades Sveriges ambasad i Bagdad vilket visar att konfliktgestaltningen och försämringen av diplomatiska relationer även kunde ha en mer våldsam prägel. Detta kan sättas i samband med medierapporteringen om Muhammed-karikatyrerna, som också handlade mycket om reaktionerna och politiseringen av händelsen (Amirthalingam, 2007).

Samtidigt går det inte att analysera studiens resultat utan att identifiera att det finns en stor samstämmighet kring inställningen till koranbränningarna i svensk- och arabiskspråkiga tidningar. Den negativa inställningen dominerar i både svenska och arabiska medier, 70 respektive 90 procent av artiklarna kodas innehålla en huvudsakligen negativ inställning till

genomförandet av koranbränningar. Koranbränningarna beskrevs ofta i kritiska ordalag, framför allt av politiska företrädare från andra länder än Sverige. Kritiska röster tog stor plats i både svenska och arabiska artiklar. Koranbränningarna kallades bland annat för “hatbrott” och “skändningar”, personerna som genomförde brännarna beskrevs i sin tur som “skurkar” och “brottslingar”. Även från svenska politiska företrädare kritiserades bränningarna. I ett skriftligt uttalande till Dagens Nyheter fördömde Utrikesdepartementet koranbränningarna som de menade skapade splittring mellan muslimer och icke-muslimer:

Sveriges regering förstår till fullo att de islamofobiska handlingar som enskilda personer gjort sig skyldiga till vid manifestationer i Sverige kan vara kränkande för muslimer. Vi fördömer starkt dessa handlingar, som inte på något sätt återspeglar den svenska regeringens åsikter. (Svahn & Nilsson, i Dagens Nyheter 2 juli 2023).

Såväl svenska som arabiska medier tenderar att lyfta fram konfliktgestaltning och fördömanden av koranbränningarna i sina nyhetsartiklar. Denna enighet skulle kunna förklaras med Strömbäcks (2019) teori om att händelser är mer sannolika att uppmärksammas om de handlar om problem, konflikter eller negativa företeelser. Koranbränningarna framställs genomgående som ett problem, vilket dominansen av konflikt och negativitet vittnar om. Resultatet visar också att gestaltningen av koranbränningarna som en attack mot muslimer och islam är vanligt förekommande och är ett ytterligare exempel på en övergripande konfliktgestaltning.

8.2.1 Attack mot muslimer och islam

De arabiska medierna gestaltade i något högre utsträckning koranbränningarna som en attack mot muslimer, 58 procent, medan de svenska medierna använde sig av gestaltningen i 53 procent av artiklarna. Även gestaltningen av koranbränningarna som en attack mot islam förekom något mer i de arabiska medierna, 60 procent, medan den användes i 53 procent av de svenska artiklarna. Att de arabiska medierna använde dessa gestaltningar i något högre utsträckning kan kopplas till Van Gorps teori om kulturell resonans (2010). Det finns en stor sannolikhet att journalisterna bakom de arabiska artiklarna har ett tankeschema som grundar sig i en icke-västerländsk kulturell kontext. Det kan göra att de i högre grad tolkar koranbränningarna som en attack mot muslimer och mot islam. Detta kan också sättas i samband med Shoemaker & Reeses (2014) forskning som konstaterar att journalisternas personliga erfarenheter och etnicitet påverkar val av vinkel och nyhet. Gestaltningen påverkas troligen av västvärldens stora makt på den globala arenan och efterdyningarna av USA:s krig mot terrorismen. Även den utbredda islamofobin i västerlandet och en känsla av muslimsk marginalisering i världen förstärker sannolikt detta tankeschema (Green, 2019; Dunn, 2013).

Den ekonomiska aspekten har troligtvis också spelat en roll i valet av denna gestaltning eftersom den i hög grad resonerar kulturellt med de arabiska mediernas publik och därför kan skapa mer intresse och interaktion med artiklarna (Dixon, Bauer & Josey, 2018; Van Gorp, 2010). Även berättartekniker kan ha format valet av gestaltningen och kan kopplas till

mediernas ekonomiska intressen, då koranbränningarna har gjorts mer uppseendeväckande genom att framhäva polarisering och konflikt (Nisbet 2009; Hernes, 1977; Strömbäck 2014). Fokus på händelserna som en attack och som en konflikt mellan två sidor skapar dramatik (Greenwood & Jenkins, 2013) och leder även tankarna till välkända myter om gott och ont (Van Gorp, 2010). Detta sammantaget ökar läsningen, spridningen och därmed även den ekonomiska inkomsten för medierna (Entman, 2004; Allern, 2012; Strömbäck, 2019). Resultatet kan också jämföras med Hafez (2000) forskning om att massmedier i den muslimska världen har en tendens att skildra västerländska samhällen som våldsamma och inhumana. Detta går hand i hand med att gestaltningen av koranbränningarna som en attack mot muslimer och islam förekom i högre utsträckning i de arabiska medierna.

Även politiska agendor kan ha påverkat valet av denna gestaltning som fokuserar på koranbränningarna som en attack mot muslimer och islam (Greenwood & Jenkins, 2013). Det kan bland annat återkopplas till Dunns (2013) analys av Terry Jones koranbränning. I det fallet utnyttjade politiska ledare anti-västerländska åsikter hos sina befolkningar för att leda bort uppmärksamheten från inrikespolitiska problem. Även i fallet av de nutida koranbränningarna finns det en stor chans att politiska ledare har valt att gestalta koranbränningarna som en attack mot den muslimska världen för att gagna sina egna politiska mål.

Det journalistiska idealet att låta båda parter föra fram sin åsikt har lett till att många svenska artiklar citerar politiker från den muslimska världen som definierar koranbränningarna som en aggression mot muslimer och islam. Pakistans premiärminister Shehbaz Sharif är en många som har fått uttrycka sitt starka fördömande av koranbränningarna: "Det belyser att muslimer i Sverige, som är en minoritet, möter islamofobi och hat" (TT, 2023). Men även vissa svenska politiker och myndighetspersoner har kopplat koranbränningarna till intolerans och vid en del tillfällen till hets mot folkgrupp. Ett exempel som tidigare nämnts är uttalandet från Utrikesdepartementet. Även religiösa ledare och privatpersoner i Sverige har definierat koranbränningarna som intoleranta eller islamofobiska. En demonstrant vid en manifestation mot koranbränningarna citerades i Aftonbladet:

Det här är inget vi ser som yttrandefrihet, utan mer som hets mot folkgrupp. Vill man visa att man är emot någonting kan man visa det utan att provocera och frustrera människor baserat på deras religion (Pettersson, i Aftonbladet 9 juli 2023)

Till skillnad från gestaltningen som fokuserar på koranbränningarna som en attack och aggression, finns det ett mycket större avstånd mellan svenska och arabiska tidningars rapportering när det kommer till gestaltningen som fokuserar på säkerhet.

8.2.2 Säkerhetsgestaltningen

I nästan en tredjedel av de svenska artiklarna gestaltas koranbränningarna som att de bidrar till ett hot mot Sveriges säkerhet. Denna gestaltning används i mycket lägre utsträckning av

de arabiska medierna, där den enbart framkommer i elva procent av artiklarna. Att det är en sådan stor skillnad mellan de olika medierna går hand i hand med teorin om internationella nyhetsfaktorer och vikten av geografisk och kulturell närhet (Wu, 2000; Strömbäck, 2019). För läsare av svenska medier är ett hot mot Sveriges säkerhet relevant, viktigt och rör upp känslor, vilket har bidragit till att gestaltningen använts i flertalet svenska artiklar. Att en tillämpning av säkerhetsgestaltningen rör upp känslor hos publiken har konstaterats av bland annat Walter m.fl. (2016) i en studie om gestaltningarna av terrorattacken mot Charlie Hebdo. För de arabiska medierna är Sverige däremot långt borta, både geografiskt och kulturellt. Eftersom regionen som medierna är verksamma i mestadels är muslimsk blir koranbränningarna däremot kulturellt relevant. Gestaltningen av koranbränningarna som ett hot mot Sveriges säkerhet är emellertid inte lika relevant för läsarna eftersom hotet är geografiskt långt borta och därmed inte påverkar dem.

I återkoppling till tidigare forskning kan resultatet även sättas i samband med rapporten från Diskrimineringsombudsmannen (2015) som visade att muslimer ofta nämns i sammanhang som rör terrorism och våldsamheter. Det kan också kopplas till Huntingtons teori om clash of civilizations (1993), som menar att motsättningen mellan västerländska och muslimska värderingar leder till en krock som kan få reella konsekvenser. Säkerhetsgestaltningen av koranbränningarna kan dessutom återkopplas till gestaltningarna av Terry Jones koranbränning. I det fallet var säkerhetsgestaltningen också vanlig, och Terry Jones hatretorik lade grunden till att fler skulle gestalta sakfrågan som en fråga om nationell säkerhet (Bosco & Hartmann-Mahmud, 2011). Det är på så sätt ett exempel på hur enskilda individer kan ha stor påverkan på skapandet av gestaltningar. För svenska medier är det i mångt och mycket svenska politiker som har definierat koranbränningarna som en säkerhetsfråga, och även föreslagit lösningar i enlighet med denna gestaltning. Detta har tagit sig i uttryck i regeringens beslut att se över ordningslagen för att på så sätt kunna neka koranbränningar med hänvisning till Sveriges säkerhet.

De gestaltningar som har analyserats ovan har ett fokus på konflikt på ett eller annat sätt, och är mestadels negativa. Den enda gestaltningen som gestaltar koranbränningarna som positiva är gestaltningen som skildrar koranbränningarna utifrån ett yttrandefrihetsperspektiv.

8.2.3 Yttrandefrihetsgestaltningen

Yttrandefrihetsgestaltningen är minst frekvent i både de svenska och arabiska medierna, detta trots att 40 procent av artiklarna i svenska och arabiska medier handlade om yttrandefrihetens gränser kopplat till koranbränningarna. Anledningen till detta är att de artiklar som handlade om yttrandefrihetens gränser snarare berörde hur koranbränningarna gick emot yttrandefrihetens principer än hur de upprätthöll dem. De artiklar i svenska medier som skildrade en positiv inställning till koranbränningarna gjorde dock främst detta genom en yttrandefrihetsgestaltning. En artikel i Aftonbladet (Stenquist, 2023) gav exempelvis röst åt en koranbrännare som fick förklara sin syn på bränningarna och varför han tyckte de var lämpliga att genomföra, en vinkel som inte fanns bland de arabiska artiklarna. Flera svenska

artiklar handlade även om yttrandefrihetsexperter som förklarade hur koranbränningarna gick ihop med Sveriges grundlag, denna vinkel fanns inte heller i de arabiska tidningarna.

Detta kan sammankopplas med forskning av Hussain, m.fl. (2019) som handlar om hur synen på yttrandefrihet skiljer sig från land till land. Att yttrandefrihetsgestaltningen användes mer av svenska medier än arabiska kan även kopplas till kulturell resonans. I en svensk kontext är yttrandefrihetsgestaltningen en mindre provocerande vinkel, inte minst eftersom yttrandefriheten är en del av grundlagen och det finns starka värderingar kring yttrandefrihet i Sverige. I muslimska länder har däremot religion i mångt och mycket influerat lagarna och blasfemi är ofta ett allvarligt brott. "The establishmentality", det vill säga regimens juridiska och kulturella attityd, är på så sätt annorlunda, vilket påverkar rapporteringen (Eko, 2012), och gör att yttrandefrihetsgestaltningen har en lägre kulturell resonans i den Mellanöstern (Van Gorp, 2010).

Gällande rapporteringen om koranbränningarna verkar dock yttrandefrihetsgestaltningen ha en svag position även i svenska medier i förhållande till de andra gestaltningarna. Det är tydligt att konfliktgestaltningar överskuggar yttrandefrihetsgestaltningar vid rapporteringen om frågor som rör balansen mellan yttrandefrihet och religiös intolerans. Denna tendens är inte ny utan fanns även vid medierapporteringen om publiceringen av Muhammedkarikatyrerna i Jyllands-Posten (Strömbäck m.fl., 2008). Enligt Huntingtons teori om "clash of civilizations" (1993) har västerlandet länge betonat yttrandefrihet medan muslimer och islam målats upp som ett hot mot dessa ideal. I fallet med Terry Jones koranbränning använde Jones yttrandefrihet som ett vapen för att peka ut islam som en våldsam religion, och gestaltade sin aktion som att den försvarade västerländska värderingar om yttrandefrihet och sekularism (Dunn, 2013). Resultatet i denna studie visar dock att det råder en stor samstämmighet i rapporteringen, konfliktgestaltningen dominerar medan yttrandefrihetsgestaltningen ofta lyser med sin frånvaro. I stället för att västerländska och muslimska ideal kolliderar verkar det i svenska och arabiska medier till stor del finnas en gemensam gestaltning.

8.3 Frågeställning 3: Aktörer

Politiker eller politiska företrädare var aktörer i majoriteten av både de arabiska och svenska artiklarna om koranbränningarna, men de förekom i mycket högre grad i arabiska medier, i 74 procent av fallen. Motsvarande siffra för de svenska artiklarna var 32 procent. Detta överensstämmer med Strömbäcks (2019) teori om att elitcentrering är en viktig nyhetsfaktor och att en händelse har en större chans att bli en nyhet när elitpersoner förekommer. Detta kan också sättas i samband med de olika politiska system som medierna är verksamma i. Det politiska landskapet påverkar mediefriheten och nyhetsrapportering i länderna, inte minst eftersom politiker ofta använder medier som verktyg för att förmedla sina budskap till medborgarna (Shoemaker & Reese, 2014; Stier, 2015). Al Jazeera har sin bas i Qatar och är delvis finansierad av den qatariska staten, medan Al Arabiya har sin bas i Saudiarabien och framförallt är finansierad av den saudiska staten. Detta står i kontrast till Aftonbladet och

Dagens Nyheter som är privata medieföretag som verkar i Sverige som är en demokrati och anses ha en hög pressfrihet (Reportrar utan gränser, u.å.c.). Att politiker fick agera aktör i så många arabiskspråkiga artiklar kan kopplas till Stiers (2015) studie som visade att autokratiska länder i olika hög utsträckning kan censurera och påverka mediernas nyhetsinnehåll. Det kan också sättas i samband med Vos och Van Aelst studie (2017) som kom fram till att politiska system påverkar hur många och vilka politiker som får komma till tals i medierna.

Resultatet kan även sammankopplas till Entmans (2004) teori att relationen mellan beslutsfattare och nyhetsredaktioner ofta är närmare än den borde vara i förhållande till journalistikens objektivitetsideal. Särskilt när det kommer till rapportering om utrikespolitik har medier en tendens att reproducera den egna regeringens policy, utan en självständig analys (Entman, 2004). Detta mönster kan hittas i resultatet för de arabiska artiklarna, då koranbränningarna i Sverige är utrikesnyheter för de arabiska medierna.

Även gestaltningen som fokuserar på spel- och strategi-gestaltningen (Shehata, 2019) går att sätta i samband med de arabiska mediernas val att ha politiker som främsta källa. Gestaltningen koncentrerar sig på spelet mellan olika politiska aktörer och vem som vinner och förlorar, något som återfinns i rapporteringen om koranbränningarna. I återkoppling till Bowes och Makkis studie (2016) kan det också diskuteras att valet att ha politiker som aktörer kan kopplas till mediernas strävan att låta båda sidor säga sitt om en fråga, och då föredrar att välja eliter som officiella källor. Även Strömbäcks (2019) teori om "institutionella agendor" gällande mediernas fokus på politiska processer kan vara en bidragande faktor till att politiker har citerats i hög utsträckning och fått mycket utrymme.

Genom att politiker har fått ta mest plats i de arabiska medierna har de också fått större möjlighet att agera som "frame sponsors" och definiera problemformuleringen av koranbränningarna (D'Angelo & Kuypers, 2010). Men även de svenska medierna valde att låta politiker ta stor plats. Ett uttalande som ofta förekom i de svenska artiklarna, men däremot inte i de arabiska artiklarna, kom från en ett inlägg på X av Irans högste ledare ayatolla Ali Khamenei.

Den svenska regeringen ska veta att genom att stötta brottslingarna som har bränt koranen har man rustat för krig mot den muslimska världen (Kronstrand, i Aftonbladet 22 juli 2023)

Resultatet visar också att myndighetspersoner i högre utsträckning fick agera aktör i svenska medier jämfört med i arabiska medier. Siffran för svenska artiklar var 19 procent, medan den var åtta procent för arabiska artiklar. Experter och forskare förekom som aktörer i 13 procent av de svenska artiklarna, men noll procent i arabiska artiklar. Samma mönster återfinns när det kommer till demonstranter. De fick utrymme i åtta procent av de svenska artiklarna, men inte alls i de arabiska artiklarna. Dessa resultat går hand i hand med de politiska system som medierna är verksamma i, vilket lägger grunden för pressfriheten. Att framförallt demonstranter, men också experter och forskare inte får sin röst hörd i de arabiska medierna kan bero på att politikerna vill att deras åsikter ska vara dominerande och stå oemotsagda, något som medierna behöver förhålla sig till (Stier, 2015).

8.4 Frågeställning 4: Huvudbilder

Något som stack ut i resultatet var att även om många politiker agerade aktör i arabiska tidningar, var de inte med på huvudbilden i lika hög utsträckning. I stället var huvudbilden i de arabiska tidningarna ofta på demonstranter. Det kan kopplas till Strömbäcks (2019) teori att en av de viktiga nyhetsfaktorerna är avvikelser och sensation, vilket demonstrationer i det här fallet är. Sensation och avvikelser kan däremot definieras olika beroende på land, kultur eller religion.

Hussain m.fl. (2019) förklarar att moderna medier kan påverka hur viktig och relevant en konflikt uppfattas genom att antingen eskalera eller tona ner konflikten i sin rapportering och gestaltning. Huvudbilden är också en del av gestaltningen i en artikel och i arabiska tidningar var det oftast en bild på demonstranter i artiklarna från Al Jazeera och Al Arabiya. En bild på demonstranter visar något avvikande och spännande till skillnad från en bild på en politiker eller en myndighetsperson. Valet att gestalta koranbränningarna med bilder på demonstranter kan vara ett sätt för de arabiska medierna att visa hur betydelsefull händelsen borde vara för publiken, och i förlängning eskalera konflikten (Hussain m.fl., 2019). Resultaten av studien visar även att bilder av koranen som bränns var mer förekommande i svenska tidningar till skillnad från arabiska tidningar, som visar fler bilder på protester. Detta kan betyda att arabiska medier använder dessa bilder för att visa motstånd mot koranbränningen och att det är det som är huvudfokus i deras nyheter. Bilden av en koran som bränns kan vara väldigt provocerande för muslimer för det anses som en förnedrande akt mot islam. Detta kan också vara en anledning till varför arabiska tidningar har valt bort att använda sådana bilder som skulle provocera sin publik. Bilden nedan är ett exempel på motstånd mot koranbränningen. Den visar demonstranter som protesterar i Irak mot koranbränningen och förekommer i en artikel i Al Jazeera.

“Incidenten att bränna Koranen. Demonstrationer i Bagdad till stöd för beslutet att utvisa den svenska ambassadören, och Stockholm fördömer stormningen av dess ambassad”. (Al Jazeera, 21 juli 2023).

Bilden nedan visar någon som håller upp en koran under en demonstration. Artikeln är från Al Jazeera och handlar både om koranbränningen och reaktionerna kring den. Al Jazeera har inte haft med någon bild i sina artiklar av Momika som han bränner koranen eller andra tillfällen där koranen blev förnedrad.

“Efter det ha tänt eld på den heliga Koranen..en nödsession i rådet för mänskliga rättigheter för att diskutera spridningen av vanhelgande av de heliga böckerna” (Al Jazeera, 12 juli 2023)

Nedan ser vi en bild av koranbrännaren Momika som håller i en koran efter han har satt eld på den. En sådan bild var mer förekommande i svenska tidningar där artikeln handlade om koranbränningen.

“Därför är det svårt att stoppa koranbränningen” (TT i Aftonbladet, 20 juli 2023).

Anpassning av nyhetsrapportering efter publiken har både kulturella och ekonomiska orsaker. När medier rapporterar om saker som deras publik anser är relevant och passar in i deras världsbild är det större chans att de behåller sina läsare. Detta kan kopplas till Shoemaker och Reeses (2014) teori om nyhetsvärdering och vilka aspekter som kan påverka den. De förklarar att ekonomisk vinst kan vara en faktor som påverkar nyhetsvärdering. Om Al Jazeera skulle publicera massa bilder på att koranen bränns eller förnedras på något sätt skulle detta gå emot publikens intresse vilket då kan leda till ekonomiska förluster. Sverige är ett sekulariserat land där yttrandefrihetsgrundlagen tillåter bränning av heliga skrifter vilket gör att liknande bilder inte är lika avvikande i svenska nyheter.

Att medier väljer bort information som inte är anpassad till deras publik kan kopplas till Stiers studie (2015) som visade att demokratier har mycket bättre pressfrihet än autokratiska länder och att medier i autokratiska länder antingen ägs av det politiska styret, eller är begränsade i sin nyhetsrapportering. Det vill säga att när ett land är icke-demokratiskt ökar risken att journalistiken anpassar sig efter det politiska styret, religion och kultur som dominerar i landet.

9 Slutdiskussion

Studiens övergripande resultat visar att det finns flera likheter mellan gestaltningarna i svenska och arabiska medier. Såväl svenska som arabiska medier gestaltade mestadels koranbränningarna negativt. De dominerande gestaltningarna fokuserade på konflikt, medan yttrandefrihetsgestaltningen användes minst av både svenska och arabiska tidningar. Den gestaltning som skiljde sig åt mest mellan de svenska och arabiskspråkiga medierna var säkerhetsgestaltningen, som användes i nästan tre av tio svenska artiklar, men bara i en av tio arabiska artiklar.

Resultaten visar att politiker har fått mest plats som aktörer i arabiska tidningar. I svenska tidningar var det större variation och olika aktörer som experter och privatpersoner fick ta plats i artiklarna. Trots detta var politiker ändå de mest förekommande aktörerna i svenska tidningar. I de svenska tidningarna var koranbränningar och politiker de vanligaste motiven i huvudbilderna. Politikerna lyste med sin frånvaro på huvudbilderna i de arabiska tidningarna och sensationella samt känslöväckande bilder på arga demonstranter prioriterades i stället.

Eftersom koranbränningarna är ett förhållandevis nytt fenomen är forskningsunderlaget bristande. Det finns få studier som jämför svenska och arabiskspråkiga medier, vilket gör det svårt att jämföra vårt resultat med tidigare forskning. Dock kan vi se att många övergripande teman i resultatet stämmer överens med tidigare vetenskapliga studier och teorier. Det genomgående fokuset på konflikt, polarisering och negativa nyheter som finns i medierapportering i stort återfinns även i rapporteringen och gestaltningen av koranbränningarna. Den underliggande teorin om “clash of civilizations” som finns i många liknande studier återfinns på ett eller annat sätt i majoriteten av gestaltningarna i både svenska och arabiska medier. Även tidigare forskning kring skillnaderna mellan västerländska och arabiska medier kan jämföras med resultatet, då västerländska medier gestaltar muslimska värderingar som oförenliga med västerländska ideal. Arabiska massmediers tendens att gestalta västerlandet som inhumant återfinns också i gestaltningen av koranbränningarna som en attack mot muslimer och islam. Det finns även likheter med tidigare studier som undersökt händelser där yttrandefrihetens gränser har ifrågasatts, exempelvis gestaltningen av Muhammedkarikatyrerna i Jyllands-Posten.

Att koranbränningarna har skapat en förhöjd debatt om yttrandefrihet går inte att förneka. Om koranbränningarna är en viktig hörnsten i yttrandefriheten eller en islamofobisk attack mot muslimer finns det sannerligen delade åsikter om. Olika aktörer använder bränningarna för att främja sina egna ideologiska eller politiska ambitioner – koranbrännarna för att sprida sin islamofobi, och extrema islamister för att skapa mer hat och motstånd gentemot den västerländska världen. Polarisering och konflikt är nyckelorden, och mycket talar för att båda ytterligheterna är överens om att teorin om “Clash of civilizations” stämmer och att västerländska och muslimska värderingar inte är förenliga. Men vad har medierna för roll i allt detta?

Det är tydligt att medierna har haft en stor roll i att uppmärksamma koranbränningarna på den internationella arenan samt att de valda gestaltningarna med fokus på konflikt har gjort frågan

polariserande. Man kan spekulera i huruvida svenska medier kanske enbart skulle haft en notis om koranbränningarna om inte de islamkritiska aktionerna hade skapat våldsamma upplopp, politiska fördömanden och orsakat en diplomatisk kris. Utan reaktioner är det också möjligt att koranbränningarna inte skulle ha fortlöpt alls, eftersom koranbrännarnas mål är att skapa en reaktion och "bevisa" att muslimer är våldsamma. Detta kan jämföras med Westboro Baptist churchs koranbränning år 2008, som inte uppmärksammades av medier och knappt fick några reaktioner runt om i världen. Det är därför viktigt för journalister att fråga sig vilken roll de själva spelar i koranaktionerna, och vad valet av gestaltningar kan ha för konsekvenser. Detta gäller både för hur människor ser på den specifika sakfrågan, men också på yttrandefrihet och religiös intolerans generellt och i förlängning på konflikten mellan den muslimska och västerländska världen.

De utvalda medierna verkar i olika medielandskap och behöver förhålla sig till politiska system med olika starka band till religion. Trots det var skillnaden i gestaltningarna mindre än vi på förhand hade förväntat oss. Det var överraskande att den negativa inställningen till koranbränningen var dominerande i svenska medier. Trots att Sveriges grundlag skyddar genomförandet av koranbränningar, återfinns inte yttrandefrihetsgestaltningen i samma höga utsträckning som konfliktgestaltningen. Även om koranbränningarna skapade våldsamma reaktioner i den muslimska världen och fördömdes av många muslimska ledare, publicerade de arabiska medierna ändå få artiklar om ämnet i förhållande till de svenska medierna. Det är tydligt att geografisk och kulturell närhet spelar roll för nyhetsvärdering och nyhetsurval, i enlighet med teorin om internationella nyhetsfaktorer.

Eftersom vår studie enbart analyserar publiceringarna i juli månad kan man dock argumentera för att undersökningen missar viktiga aspekter av hur gestaltningarna har ändrats över tid. Däremot anser vi att studien kan bidra till en större empirisk grund för studier om svenska och arabiska medier och fungera som teoretiskt avstamp för kommande studier samt inspirationskälla och hjälpmedel för framtida forskare.

9.1 Förslag till vidare forskning

Denna studie undersöker bland annat likheter och skillnader mellan hur koranbränningarna har gestaltats i svenska och arabiska medier. Vilka likheter och skillnader som finns mellan Dagens Nyheter och Aftonbladets eller Al Jazeera och Al Arabiyas rapportering om koranbränningarna ryms däremot inte inom ramen för studiens syfte och frågeställningar. Ett förslag till vidare forskning är därför att jämföra nyhetsrapporteringen och gestaltningen om koranbränningarna i medier inom samma land eller region. Beroende på vilka medier en läsare tenderar att ta del av kanske den förses med olika gestaltningar som kan påverka uppfattningen av en nyhetshändelse. Det hade även varit intressant att studera hur koranbränningarna gestaltats i andra länder och områden än Sverige och Mellanöstern. Hur stor påverkan har den kulturella resonansen som finns i såväl svenska som arabiska medier haft på rapporteringen?

Ytterligare ett förslag till kommande studier är en utökad undersökning av bildsättningen i artiklar om koranbränningarna. På grund av tidsmässiga begränsningar togs beslutet att endast undersöka huvudbilder i denna studie vilket gör att många bilder längre ner i artiklarna inte tagits i beaktning. Dessa bilder kan också ligga till grund för vilka gestaltningar som framförs och är därför relevanta att undersöka.

Slutligen skulle fler studier om skillnaden mellan svensk- och arabiskspråkiga medier behövas. Detta är ett område där det finns stor brist på forskning, inte bara i avseende hur nyhetsmedier har rapporterat om och gestaltat koranbränningarna, utan generellt. Fler studier som i någon mån undersöker skillnader mellan svenska och arabiska medier skulle kunna fylla den forskningslucka som nu finns och vara användbart för framtida forskning .

Referenslista

Abrahamsson, U. (2022, 14 april). Präst störde högerextrem manifestation på Råslätt – ringde i kyrkklockorna. *SVT*.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/jonkoping/kyrkornas-klockor-storde-extremist>

Aghamn, A. (2023, 8 februari). Polisen nekar tillstånd för ny koranbränning vid Turkiets ambassad. *SVT*. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/polisen-nekar-tillstand-for-koranbranning>

Al Jazeera. (2022, 19 april). Sweden riots over Quran burning: What is happening? *Al Jazeera*.

Al Jazeera. (2023, 12 juli). Efter det ha tänt eld på den heliga Koranen...en nödsession i rådet för mänskliga rättigheter för att diskutera spridningen av vanhelgande av de heliga böckerna. *Al Jazeera*.

<https://www.aljazeera.net/news/2023/7/11/%D8%A8%D8%B9%D8%AF-%D8%A5%D8%B6%D8%B1%D8%A7%D9%85-%D8%A7%D9%84%D9%86%D8%A7%D8%B1-%D8%A8%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%B5%D8%AD%D9%81-%D8%A7%D9%84%D8%B4%D8%B1%D9%8A%D9%81-%D8%AC%D9%84%D8%B3%D8%A9>

Al Jazeera. (2023, 21 juli) Incidenten att bränna Koranen.. Demonstrationer i Bagdad till stöd för beslutet att utvisa den svenska ambassadören, och Stockholm fördömer stormningen av dess ambassad. *Al Jazeera*.

<https://www.aljazeera.net/news/2023/7/20/%D8%A8%D8%BA%D8%AF%D8%A7%D8%AF-%D8%AA%D9%87%D8%AF%D8%AF-%D8%A8%D9%82%D8%B7%D8%B9-%D8%B9%D9%84%D8%A7%D9%82%D8%A7%D8%AA%D9%87%D8%A7-%D8%A8%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%88%D9%8A%D8%AF-%D8%A5%D8%B0%D8%A7>

Al Jazeera. (2023, 4 juli) Rådet för mänskliga rättigheter diskuterar brottet av koranbränningen i Sverige, Al Jazeera.

<https://www.aljazeera.net/news/humanrights/2023/7/4/%D9%85%D8%AC%D9%84%D8%B3-%D8%AD%D9%82%D9%88%D9%82-%D8%A7%D9%84%D8%A5%D9%86%D8%B3%D8%A7%D9%86-%D9%8A%D9%86%D8%A7%D9%82%D8%B4-%D8%AC%D8%B1%D9%8A%D9%85%D8%A9-%D8%AD%D8%B1%D9%82>

Allern, S. (2012). Journalistiken och kommersialiseringen. I Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.). *Medierna och demokratin* (s.233–262). Studentlitteratur AB.

Al-Rawi, A. (2016) Assessing public sentiments and news preferences on Al Jazeera and Al Arabiya. <https://journals-sagepub-com.ezproxy.ub.gu.se/doi/full/10.1177/1748048516642732>

Amirthalingam, K. (2007). Free speech and religious insensitivity. *media, culture & society*, 29(3), 363–523. <https://doi.org/10.1177/0163443707076194>

Bagdikian, B. H. (1983). *The media monopoly*. Beacon press.

Bangstad, S. & Linge, M. (2023). Qur'an burning in Norway: stop the islamisation of Norway (SIAN) and far-right capture of free speech in a Scandinavian context. *Ethnic and*

racial studies.

<https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/01419870.2023.2268168?needAccess=true>

Berkowitz, D. & Eko, L. (2007). Blasphemy as sacred rite/right – “The Mohammed cartoons affair” and maintenance of journalistic ideology. *Journalism studies*, 8(5), 779–797.

<https://doi.org/10.1080/14616700701504757>

Bjarnefors, S., Lönnroth, V., & Tärnhuvud, A. (2023, 21 januari). Demonstrationer för och emot Turkiet – med Paludan i fokus. *Göteborgs-Posten*.

<https://www.gp.se/nyheter/sverige/demonstrationer-for-och-emot-turkiet-med-paludan-i-fokus.0cc02c19-c1ab-4e95-9342-a745dd38198b>

Björkman, F. (2023, 6 juli). Koranbränningarna: Regeringen överväger ändringar i lagen. *Aftonbladet*.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/9zWWR5/koranbranningarna-regeringen-overvager-lagandringar>

Bonnier News. (u.å). *Våra titlar och varumärken*. Hämtad 2023-11-15 från

<https://www.bonniernews.se/titlar-och-varumarken>

Bosco, R. M. & Hartmann-Mahmud, L. (2011). The Securitization of Park51. *Peace review*, 23(4), 530–536. <https://doi.org/10.1080/10402659.2011.625866>

Bowe, B. J & Makki, T. W (2016). Muslim neighbors or an islamic threat? A constructionist framing analysis of newspaper coverage of mosque controversies. *Media, culture & society*, 38(4), 540–558. <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/0163443715613639>

Britannica. (u.å.a). Saudia Arabia: government and society. I *Britannica*. Hämtad 2023-12-16 från <https://www.britannica.com/place/Saudi-Arabia/Government-and-society>

Britannica. (u.å.b). Saudia Arabia: political process. I *Britannica*. Hämtad 2023-12-16 från <https://www.britannica.com/place/Saudi-Arabia/Political-process>

Britannica. (u.å.c). Qatar: government and society. I *Britannica*. Hämtad 2023-12-16 från <https://www.britannica.com/place/Qatar/Government-and-society>

Britannica. (u.å.d). Sweden: government and society. I *Britannica*. Hämtad 2023-12-16 från <https://www.britannica.com/place/Sweden/Government-and-society>

Cassidy, A., Salem, M., Faraj, C., Nafaa, O. & Bantock, J. (2022, 19 april). Dozens injured in Sweden in riots after Quran burnings. *CNN*.

<https://edition.cnn.com/2022/04/18/europe/sweden-riots-police-quran-burnings-intl/index.html>

Dagens Nyheter. (u.å.). *Kontakta Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-15 från

<https://www.dn.se/kontakt/>

D’Angelo, P. & Kuypers, J. A. (Red.). (2010). *Doing news framing analysis – empirical and theoretical perspectives*. Routledge.

De Vreese, C. H. (2010). Framing the economy - effects of journalistic frames. I Paul D'Angelo & Jim A. Kuypers (red.), *Doing news framing analysis - empirical and theoretical perspectives* (s. 187–214). Routledge.

DH News service. (2016, 16 november). Activists stage protests against burning of the Quran. *Deccan Herald*.

<https://www.deccanherald.com/india/karnataka/pfi-activists-stage-protest-against-2097338>

Diskrimineringsombudsmannen (2015). *Representationer, stereotyper och nyhetsvärdering – rapport från medianalys om representationer av muslimer i svenska medier*.

<https://www.do.se/download/18.277ff225178022473141e32/1618941270779/rapport-representationer-stereotyper-nyhetsvardering.pdf>

Dixon, T. L., Bauer, E. & Josey, C. (2018). How news frames prime non-whites as social problems. I P. D'Angelo (Red.), *Doing news framing analysis II* (s.343–362). Routledge.

Dunn, S. (2013). Islamophobia, hateful speech, and the need to practice democratic virtues. *Journal of hate studies*, 11, 29–50.

<https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/jnlhtst11&id=36&collection=journals&index=>

Ekberg Skog, H. & Brusman, F. (2023, 17 augusti). Detta har hänt – terrornivå höjs till fyra. *SVT*. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/detta-har-hant-terrorhotniva-hojs-till-fyra>

Eko, S. L. (2012). *New media, old regimes: case studies in comparative communication law and policy*. Lexington books.

[https://books.google.se/books?hl=en&lr=&id=cHItd1p8dyoC&oi=fnd&pg=PR5&dq=Eko,+L.+S.+\(2014,+September+6\).+New+media,+Old+Regimes:+Case+Studies+in+Comparative+Communication+Laws+and+Policy.&ots=fls1Q3T11g&sig=-B4RJB3Dr0xetlgPl0ilwmcCzM&redir_esc=y#v=onepage&q=establishmentalityes&f=false](https://books.google.se/books?hl=en&lr=&id=cHItd1p8dyoC&oi=fnd&pg=PR5&dq=Eko,+L.+S.+(2014,+September+6).+New+media,+Old+Regimes:+Case+Studies+in+Comparative+Communication+Laws+and+Policy.&ots=fls1Q3T11g&sig=-B4RJB3Dr0xetlgPl0ilwmcCzM&redir_esc=y#v=onepage&q=establishmentalityes&f=false)

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *The journal of communication*, 43(4), 51–58. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>

Entman, R. M. (2004). *Projections of power: Framing news, public opinion, and U.S. foreign policy*. University of Chicago Press.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. E., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Wolters Kluwer.

Forsberg, E. & Gustafsson, N. (2023, 18 augusti). Regeringen utreder stopp för koranbränningarna. *Aftonbladet*.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/eJ4za9/regeringen-tillsatter-utredning-om-oversyn-av-ordningslagen>

Gamson, W. A. & Modigliani, A. (1989). Media discourse and public opinion on nuclear power: a constructionist approach. *American journal of sociology*, 95(1), 1–37.

<https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/229213>

Green, T. H (2019). *The fear of Islam, second edition: an introduction to islamophobia in the West*. Fortress press.

Greenwood, K. & Jenkins J. (2015). Visual framing of syrian conflict in news and public affairs magazines. *Journalism studies*, 16(2), 207–227.

<https://www-tandfonline-com.ezproxy.ub.gu.se/doi/epdf/10.1080/1461670X.2013.865969?nedAccess=true>

Gulyesil, O, M. (2023, 24 januari). Three questions - Quran burning in Sweden. *Anadolu Agency* <https://www.aa.com.tr/en/analysis/3-questions-quran-burning-in-sweden/2796781>

Hafez, K. (2000). *The West and Islam in the Mass media: Cornerstones for a New International Culture of Communication in the 21st Century*. ZEI Discussion Paper. Center for European Integration Studies.

https://bonndoc.ulb.uni-bonn.de/xmlui/bitstream/handle/20.500.11811/10233/ZEI_DP_C61.pdf?sequence=1

Hall, S., Critcher, C., Jefferson, T., Clarke, J. & Roberts, B. (1978). *Policing the Crisis. Mugging, the State, and Law and Order*. Macmillan.

Hamilton, J. T. (2010). The (Many) Markets for International News. *Journalism Studies*, 11(5), 650–666. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/1461670X.2010.502789>

Hanitzsch, T. & Mellado, C. (2011). What Shapes the News around the World? How Journalists in Eighteen Countries Perceive Influences on Their Work. *The international journal of press/politics*, 16(3), 404–426. <https://doi.org/10.1177/1940161211407334>

Hernes, G. (1977). Det mediervridde samfunn. I Gudmund Hernes (red.), *Forhandlingsøkonomi og blandadministrasjon* (s.181–195). Oslo: Universitetsforlaget. https://www.researchgate.net/publication/311581308_Det_medievriddet_samfunn

Huntington, S. P. (1993). The clash of civilizations? *Foreign affairs*, 72(3), 22–49. [http://bev.berkeley.edu/Ethnic%20Religious%20Conflict/Ethnic%20and%20Religious%20Conflict/20045621%20\(1\).pdf](http://bev.berkeley.edu/Ethnic%20Religious%20Conflict/Ethnic%20and%20Religious%20Conflict/20045621%20(1).pdf)

Hussain, T., Pervez, M. A. & Rahman, S. I. (2019). Freedom of expression versus blasphemy: A comparative study of Pakistan and United States' news media. *Global regional review*, 4(4), 130–139.

https://web.archive.org/web/20200507060242id_/https://grrjournal.com/jadmin/Author/31rvIolA2LALJouq9hkR/GJC8fgD7mL.pdf

Hussein, A. J. (2007). The media's role in a clash of misconceptions: the case of the Danish Muhammad cartoons. *The international journal of Press/politics*, 12(4), 112–130.

<http://dx.doi.org/10.1177/1081180X07307190>

Iskandar, A., & Elnawawy, M. (2003). *Al Jazeera: The Story of the Network that is Rattling Governments and Redefining Modern Journalism*. Westview.

- Kantar Sifo. (2022). *Räckviddsrapport ORVESTO Konsument 2022 Helår*.
https://www.kantarsifo.se/sites/default/files/reports/documents/rackviddsrapport_orvesto_konsument_2022_helar_0.pdf
- Kareil, H. G., & Rosenvall, L. A. (1983). Cultural affinity displayed in Canadian daily newspapers. *Journalism Quarterly*, 60, 431–436.
- Karlsson, M., & Johansson, B. (2019). Kvantitativ innehållsanalys. I M. Ekström & B. Johansson (Red.), *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap* (s. 171–192). Studentlitteratur.
- Kitzinger, J. (2007). Framing and frame analysis. I E. Devereux (red.), *Media studies: key issues and debates* (s.134–161). Sage.
- Kosárová, D. (2020). Al Jazeera och Al Arabiya: understanding media bias. *Politické Vedy*, 23(4), 87-108.
https://www.researchgate.net/publication/347443680_Al_Jazeera_and_Al_Arabiya_Understanding_Media_Bias
- Kronstrand, Nelly (2023, 22 juli). Irans högsta ledares utspel om Sverige: Rustat för krig. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/3EwK00/irans-hogsta-ledare-sverige-har-rustat-for-krig-mot>
- Larsson, Y. (2020, 29 augusti). Våldsamt upplopp i Malmö efter koranbränning – detta har hänt. *SVT*.
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/valdsamt-upplopp-i-malmo-efter-koranbranning-detta-har-hant>
- Mahbubani, K. (2005). The impending demise of the postwar system. *Survival*, 47(4), 7–18.
<https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/00396330500433225?needAccess=true>
- Makar, M. (2023, 21 januari). Turkiska protester efter koranbränning – svenska flaggan bränns. *SVT*.
<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/turkiska-protester-efter-koranbranning-svenska-flaggan-branns>
- Mederyd Hårdh, M. (2023, 12 juli). FN-råd fördömer koranbränningarna. *Svenska Dagbladet*.
<https://www.svd.se/a/ony487/fn-rad-fordomer-koranbranningar>
- Meyer, W. H. (1989). Global news flows: dependency and neoimperialism. *Comparative political studies*, 22(3), 243–264.
<https://doi.org/10.1177/0010414089022003001>
- Moosa, E. (2014). Muslim political theology: defamation, apostasy and anathema. I S. C. Grenda, C. Beneke & D. Nash (red.), *Profane: sacrilegious expression in a multicultural age* (s. 169–188). University of California press.

https://books.google.se/books?hl=en&lr=&id=gVYIDQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR7&ots=QWs8uhfQwY&sig=gm77sO55L33k1rfm6bsGPqYqtk8&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Nekham, E. & Holmqvist, T. (2023, 14 april). Påskupploppen: Många ostraffade och få gängkriminella bland deltagarna. *SVT*.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/paskupploppen-manga-ostraffade-och-fa-gangkriminella-bland-deltagarna>

Nelson, T. E. & Willey, E. (2001). Issue frames that strike a value balance: a political psychology perspective. I S. D. Reese, O. H. Gandy Jr & A. E. Grant (Red.), *Framing public life* (211–277). Routledge.

Nisbet, M. C. (2009). Communicating climate change: why frames matter for public engagement. *Environment: Science and policy for sustainable development*, 51(2), 12–23.

<https://doi.org/10.3200/ENVT.51.2.12-23>

Nygren, S. & Kazmierska, N. (2020, 6 september). Berättelsen bakom det våldsamma upploppet. *Aftonbladet*.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/GGzRxQ/berattelsen-bakom-det-valdsamma-upploppet>

Pan, Z. & Kosicki, G. M. (1993). Framing analysis: an approach to news discourse. *Political communication*, 10(1), 55–75.

<https://doi.org/10.1080/10584609.1993.9962963>

Petterson, L. (2023, 9 juli). Demonstration mot koranbränning lockade tusentals: “Ett hatbrott”. *Aftonbladet*.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/kEPgpX/demonstration-mot-koranbranning-pa-medborg-arplatsen>

Powers, S. (2008). Examining the Danish cartoon affair: mediatized cross-cultural tensions? *Media, war & conflict*, 1(3), 339–359. <https://doi.org/10.1177/1750635208097050>

QTECH Live. (2023, 28 mars). *Det nationella SOM-seminariet 2023*. [Video]. Vimeo.

<https://vimeo.com/810946369>

Reese, S. D. (2001). Prologue – framing public life: a bridging model for media research. I S. D. Reese, O. H. Gandy Jr. & A. E. Grant (Red.), *Framing public life* (7–32). Routledge.

Reese, S. D. (2010). Finding frames in a web of culture: the case of the war on terror. I P. D’Angelo & J. A. Kuypers (Red.), *Doing news framing analysis – empirical and theoretical perspectives* (s. 84–109). Routledge.

Reportrar utan gränser. (2023, 2 maj). *Pressfrihetsindex 2023 – journalistiken hotad av fejkad innehåll*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.reportrarutangranser.se/pressfrihetsindex-2023-journalistiken-hotad-av-fejkat-innehall/>

Reportrar utan gränser. (u.å.a). *Saudi Arabia*. Hämtad 2023-12-04 från <https://rsf.org/en/country/saudi-arabia>

Reportrar utan gränser. (u.å.b). *Qatar*. Hämtad 2023-12-04 från <https://rsf.org/en/country/qatar>

Reportrar utan gränser. (u.å.c). *Sweden*. Hämtad 2023-12-04 från <https://rsf.org/en/country/sweden>

Ringberg, J. & Kristiansen, A. L. (2019). Historien om Stram Kurs: YouTube-fænomenet, der plutselig fik medvind og kom på stemmesedlen. *DR*.
<https://www.dr.dk/nyheder/webfeature/stram-kurs>

Said, E. (1997). *Covering islam: How the media and the experts determine how we see the rest of the world*. Knopf doubleday publishing group.

Shehata, A. (2019). Journalistikens dagordningar och gestaltningar. I Michael Karlsson & Jesper Strömbäck (Red.). (2019). *Handbok i journalistikforskning* (s. 337–350). Studentlitteratur.

Shoemaker, P. J., & Reese, S. D. (2014). *Mediating the Message in the 21st Century*. Routledge.

Shoemaker P. J., & Vos T. (2009). *Gatekeeping Theory*. Routledge.
https://books.google.se/books?hl=en&lr=&id=Fn2QAqAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=gatekeeping+&ots=z6xJ6f9hEy&sig=31aGbmtTI3EbSdZ0I167KEFywUA&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Sjögren, A. (2023, 22 januari). Så uppmärksammar världen koranbränningen – uppmanar till straff. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/8J9rVA/paludans-koranbranning-i-stockholm-blev-varld-snyhet>

Skurnik, W. A. E. (1981). A New Look at Foreign News Coverage: External Dependence or National Interests?’, *African Studies Review*, 24(1): 99–112. <https://doi.org/10.2307/523913>

Stahle, N. & Martorell, J. (2023, 25 januari). Sunniledare uppmanar: bojkotta svenska varor. *SVT*. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/sunnimaning-till-sverigebojkott>

Stenquist, V. (2023, 3 juli). Koranbrännaren talar ut: “Hålls skyddad på hemlig plats”. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/KnKpmE/koranbrannaren-salwan-momika-talar-ut-halls-skyddad>

Stier, S. (2015). Democracy, autocracy and the news: the impact of regime type on media freedom. *Democratization*, 22(7), 1273–1295.
<https://doi.org/10.1080/13510347.2014.964643>

- Strömbäck, J. (2014). *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*. Studentlitteratur.
- Strömbäck, J. (2019). Journalistikens nyhetsurval och nyhetsvärderingar. I Michael Karlsson & Jesper Strömbäck (Red.). (2019). *Handbok i journalistikforskning* (s. 337–350). Studentlitteratur.
- Strömbäck, J., Andersson, F., & Nedlund, E. (2017). *Invandring i medierna – Hur rapporterade svenska tidningar åren 2010–2015?*. (Delmi rapport, 2017:6). Delegationen för migrationsstudier.
- Strömbäck, J., Shehata, A., & Dimitrova, D. V. (2008). Framing the Mohammad cartoons issue: A cross-cultural comparison of Swedish and US press. *Global media and Communication*, 4(2), 117–138.
<https://jesperstromback.files.wordpress.com/2009/12/gmc20081.pdf>
- Svahn, C., & Nilsson, M. (2023, 2 juli). Expert: Uttalande kan försvåra svenskt Natomedlemskap. *Dagens Nyheter*.
<https://www.dn.se/varlden/brett-muslimskt-initiativ-mot-koranbranningar/>
- Svenska institutet. (2023, 26 oktober). *Omvärldens reaktioner på koranbränningar i Sverige sommaren 2023*. Hämtad 2023-11-23 från
<https://si.se/omvarldens-reaktioner-pa-koranbranningar-i-sverige-sommaren-2023/>
- Svensson, F., Nyman, J. & Abdigadir, A. (2023, 28 juli). Han står i centrum för svenska säkerhetskrisen. *SvD*.
<https://www.svd.se/a/9zL5OM/salwan-momika-vill-branna-koraner-trots-regeringens-varning>
- Svensson, J. (2017). Hurting the Qur'an - suggestions concerning the psychological infrastructure of desecration. *Temenos - Nordic journal of comparative religion*, 53(2), 234–264. <https://doi.org/10.33356/temenos.60297>
- SVT Nyheter. (2022, 15 april). Upplopp i flera städer – detta har hänt. *SVT*.
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/stram-kurs-i-sverige-detta-har-hant>
- SVT Nyheter. (2023, 5 augusti). Billström i möte med OIC-länder. *SVT*.
<https://www.svt.se/nyheter/snabbkollen/billstrom-i-mote-med-oic-lander>
- Tankard, J. W. (2001). The empirical approach to the study of media framing. I S. D. Reese, O. H. Gandy Jr. & A. E. Grant (Red.), *Framing public life* (95–106). Routledge.
- Torstensson, E., Dawod, N. & Hällsten, A. (2023, 28 juni). Koranbrännare misstänkt för hets mot folkgrupp. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/nQ16VL/en-person-har-omhandertagits-under-koranbranningen>
- TT. (2023, 12 juni). Dom: koranbränning borde tillåtits. *SVT*.
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/dom-koranbranning-borde-tillatits>

- TT. (2023, 14 juli). Billström bjuder in muslimsk organisation. *Dagens Nyheter*.
<https://www.dn.se/sverige/billstrom-bjuder-in-muslimsk-organisation/>
- TT. (2023, 19 juli). Ny koranbränning planeras – tillstånd beviljat. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/EQ2BW2/ny-koranbranning-planeras-tillstand-beviljat>
- TT. (2023, 20 juli). Därför är det svårt att stoppa koranbränningen. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/q1r7Ko/darfor-ar-det-svart-att-stoppa-koranbranningar>
- TT. (2023, 26 juli). Korankrisen i fem punkter. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/2B0aj4/korankrisen-i-fem-punkter>
- TT. (2023, 3 juli). Pakistans premiärminister: bränningen “äcklig”. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/pQOWLv/pakistans-premiarminister-branningen-acklig>
- TT. (2023, 5 juli). Koranbränningarna: detta har hänt. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/jlnLgb/koranbranningarna-detta-har-hant>
- van Es, M. (2020). Roasting a pig in front of a mosque: how pork matters in Pegida’s anti-islam protest in Eindhoven. *Religions*, 11(359), 1–16.
<http://dx.doi.org/10.3390/rel11070359>
- Van Gorp, B. (2010). Strategies to take the subjectivity out of framing analysis. I P. D’Angelo & J. A. Kuypers (Red.), *Doing news framing analysis – empirical and theoretical perspectives* (s. 84–109). Routledge.
- Vos, D. & Van Aelst, P. (2017). Does the political system determine media visibility of politicians? A comparative analysis of political functions in the news in sixteen countries. *Political communication*, 35(3), 371–392. <https://doi.org/10.1080/10584609.2017.1383953>
- Walter, I. (2006). Determinants on international news coverage. I N. Carpentier P. Pruulmann-Vengerfeldt, K. Nordenstreng, Mm Hartmann, P. Vihalemm & B. Cammaerts (red.), *Researching media, democracy and participation* (s. 59–72).
http://www.researchingcommunication.eu/reco_book1.pdf
- Walter, N., Demetriades, S. Z. Kelly, R. & Gillig, T. K. (2016). Je suis Charlie? The framing of ingroup transgression and the attribution of responsibility for the Charlie Hebdo attack. *International journal of communication*, 10(2016), 3956–3974.
https://www.academia.edu/64636422/Je_Suis_Charlie_The_framing_of_in_group_transgression_and_the_attribution_of_responsibility_for_the_Charlie_Hebdo_attack
- Wiklund, M. (2023, 20 juli). Detta har hänt: koranbränningarna och stormningen av svenska ambassaden. *SVT*.
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/detta-har-hant-koranbranningarna-och-stormningen-av-svenska-ambassaden>
- Wu, H. D. (2000). Systemic determinants of international news coverage: a comparison of 38 countries. *Journal of communication*, 50(2), 110–130.
<https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2000.tb02844.x>

Zangana, B. (2022, 18 april). Upploppspåskan dag för dag – detta har hänt. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/MLrqLm/upploppen-i-pask-detta-har-hant-i-linkoping-norrkoping-rinkeby-malmo-landskrona-och-orebro>

Örnebring, H. (2008). The consumer as producer – of what? - User-generated tabloid content in The Sun (Uk) and Aftonbladet (Sweden). *Journalism studies*, 9(5), s.771–785.
<https://doi.org/10.1080/14616700802207789>

Bilagor

Kodschema

V1 Tidning

Varje tidning tilldelas ett eget variabelvärde enligt nedanstående:

1. Dagens Nyheter
2. Aftonbladet
3. Al Jazeera
4. Al Arabiya

V2 Vem har skrivit artikeln?

Frågan ska besvaras med 1 = Redaktionen eller 2 = Nyhetsbyrå. Avgörande för kodningen är vilket namn som står i artikelns byline. Om namnet tillhör en eller flera journalister anställda på tidningen ska frågan besvaras med Redaktionen. Om byline i stället endast innehåller namnet på en nyhetsbyrå, exempelvis TT eller Reuters, alternativt namnet på en journalist från en nyhetsbyrå, ska frågan besvaras med Nyhetsbyrå. Där det inte går att säkerställa att en nyhetsbyrå varit inblandad ska frågan besvaras med Redaktionen.

V3 Artikel

Varje artikel ges ett kodnummer enligt nedanstående system för att kunna skilja artiklarna åt i datamängden. Se bilagor med listor på utvalda artiklar för respektive tidning för att veta vilket nummer som ska ersätta --.

- 1000-- Dagens Nyheter
- 2000-- Aftonbladet
- 3000-- Al Jazeera
- 4000-- Al Arabiya

V4 Rubrik

Skriv artikelns rubrik. Om rubrik saknas, skriv en kort sammanfattning på artikelns innehåll. Huvudsaken är att det går att identifiera artikeln.

V5 Datum

Ange datumet då artikeln publicerades med siffror.

V6 Handlar artikeln om genomförande av koranbränning eller annan aktion där koranen skändas?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln handlar om eller beskriver specifika koranbränningar eller annan aktion riktad mot koranen, exempelvis stampande eller slag mot koranen. Notera att artikeln ska handla om specifika koranbränningar snarare än bara ett omnämnande av koranbränningar i stort för att frågan ska besvaras med Ja. Även artiklar som handlar om misslyckade försök att bränna koranen ska besvaras med Ja eftersom avsikten varit att genomföra en koranbränning. I annat fall ska frågan besvaras med Nej.

V7 Handlar artikeln om planerande av koranbränning?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln handlar om planeringen inför en koranbränning som ska ske i framtiden (se definition på koranbränning vid variabel V6). Planeringsfasen kan exempelvis bestå av ansökan om tillstånd för att genomföra en koranbränning hos polisen, eller andra typer av förberedelser inför genomförandet av aktionen. I annat fall ska frågan besvaras med Nej.

V8 Handlar artikeln om protester mot koranbränning inom Sverige?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln handlar om protester eller demonstrationer som ägt rum i Sverige. Hur många personer som deltagit i protesten eller hur våldsamt den varit spelar ingen roll, det är åsikten som framförs som är av betydelse. I annat fall ska frågan besvaras med Nej.

V9 Handlar artikeln om protester mot koranbränning där protesterna sker utanför Sveriges gränser?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln handlar om protester eller demonstrationer som ägt rum utanför Sveriges gränser. Hur många personer som deltagit i protesten eller hur våldsamt den varit spelar ingen roll, det är åsikten som framförs som är av betydelse. I annat fall ska frågan besvaras med Nej.

V10 Handlar artikeln om politiska utspel eller fördömanden kopplat till koranbränningarna inom Sverige?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln handlar om ett politiskt utspel, lagförslag eller fördömande uttryckligen kopplat till koranbränningarna av en svensk politisk företrädare. Avgörande för kodningen är att uttalandet eller fördömandet uttryckligen kan härledas till en politisk aktör. Syftet är att åtskilja politiska uttalanden från allmänhetens protester då dessa, även om åsikten är densamma, har olika karaktär, funktion och vikt i debatten. Typ av protest bedöms inte kunna preciseras tillräckligt noga under samma variabel, varpå en uppdelning gjorts. I annat fall ska frågan besvaras med Nej.

V11 Handlar artikeln om politiska utspel eller fördömanden kopplat till koranbränningarna där fördömandet kommer från annat land än Sverige?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln handlar om ett politiskt utspel, lagförslag eller fördömande uttryckligen kopplat till koranbränningarna av en politisk företrädare från ett annat land än Sverige. Avgörande för kodningen är att uttalandet eller fördömandet uttryckligen kan härledas till en politisk aktör. Syftet är att åtskilja politiska uttalanden från allmänhetens protester då dessa, även om åsikten är densamma, har olika karaktär, funktion och vikt i debatten. Typ av protest bedöms inte kunna preciseras tillräckligt noga under samma variabel, varpå en uppdelning gjorts. I annat fall ska frågan besvaras med Nej.

V12 Handlar artikeln om den diplomatiska krisen till följd av koranbränningarna?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln handlar om den diplomatiska kris som uppkom till följd av koranbränningarna. För att frågan ska besvaras med Ja krävs att det uttryckligen uppges att ambassaden inte kan fullfölja sitt arbete som vanligt, exempelvis genom att den blir attackerad, att diplomater utvisas eller liknande. Var den berörda ambassaden ligger och vilket land den tillhör spelar ingen roll, det är verksamheten som är av betydelse. I annat fall ska frågan besvaras med Nej.

V13 Handlar artikeln om yttrandefrihetens gränser kopplat till koranbränningarna?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln handlar om yttrandefrihetens gränser och det finns en explicit koppling till koranbränningarna omnämnd i artikeln. I annat fall ska frågan besvaras med Nej.

V14 Inställningen till genomförandet av koranbränningar som presenteras i artikeln

Frågan ska besvaras med 0 = Okodbart, 1 = Positiv, 2 = Negativ, eller 3 = Neutral. Observera att frågan syftar att besvara vilka åsikter kring koranbränningarna som framförs, snarare än hur journalisten skriver artikeln och vilka ord denne använder. Frågan ska besvaras med Okodbart då det inte presenteras någon inställning mot koranbränningar. Detta variabelvärde finns med eftersom det är skillnad på att inte framföra någon åsikt och att ha en neutral ståndpunkt. Frågan ska besvaras med Positiv då inställningen i förhållande till genomförandet av koranbränningar är positiv, oavsett om inställningen grundas i stöd för koranbrännarens åsikt eller stöd för genomförandet av manifestationer i enlighet med yttrandefrihetsgrundlagen. Frågan ska besvaras med Negativ då inställningen i förhållande till genomförandet av koranbränningar är negativ, oavsett om inställningen grundas i kritik mot koranbrännarens åsikt eller kritik mot genomförandet av manifestationer som kan uppfattas som hets mot folkgrupp. Om det presenteras både positiva och negativa inställningar ska artikeln koda som Positiv om positiva inställningar tar mest plats i artikeln och Negativ om negativa inställningar tar mest plats. För att avgöra vilken inställning artikeln presenterar ska alla delar av artikeln beaktas. Kodningen ska utgå från vilken bild av inställningen mot genomförandet av koranbränningarna normalläsaren ges. Om det inte går att avgöra vilken inställning som är dominerande eller om de får lika mycket utrymme ska frågan besvaras med Neutral.

V15 Gestaltas koranbränningarna som om de bidrar till sämre relationer mellan Sverige och andra länder?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln framställer det som om koranbränningarna leder till sämre relationer mellan Sverige och andra länder. Det kan exempelvis handla om upphörande eller försämring av diplomatiska, politiska eller handelsmässiga relationer mellan Sverige och andra länder. Även hot om avskurna eller försämrade relationer ska räknas som en försämring av relationen mellan länderna. Om artikeln skildrar ökat samarbete eller förbättrade relationer mellan Sverige och andra länder, alternativt inte alls kopplar samman koranbränningar och relationer mellan länder ska frågan besvaras med Nej. Om både förbättrade och försämrade relationer mellan Sverige och omvärlden framhävs ska kodningen baseras på den dominerande gestaltningen. Kodningen ska utgå från vilken bild av Sveriges relationer med omvärlden normalläsaren ges. Vid tveksamma fall ska frågan besvaras med Nej.

V16 Gestaltas koranbränningarna som om de bidrar till hot mot Sveriges säkerhet?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln framställer det som om Sverige eller svenskars säkerhet är hotad, både i Sverige och i andra länder. Hoten kan innefatta flera typer av attacker, bland annat terrordåd riktade mot svenskar eller svenska städer men även cyberattacker mot exempelvis myndigheters hemsidor eller andra samhällsviktiga institutioner. Vem som ligger bakom hotet har ingen betydelse. På grund av att Sverige redan innan koranbränningarna 2023 haft en förhöjd hotnivå för terrordåd behöver artikeln uttryckligen härleda hotets grund till sommarens koranbränningar, alternativt ange att koranbränningarna är en bidragande faktor för att öka ett redan existerande hot, för att frågan ska besvaras med Ja. Om artikeln betonar minskning av hotet mot Sverige efter koranbränningarna eller inte alls kopplar samman koranbränningar och hot mot Sveriges säkerhet ska frågan besvaras med Nej.

Om både ett ökat och minskat hot mot Sveriges säkerhet framhävs ska kodningen baseras på den dominerande gestaltningen. Kodningen ska utgå från vilken bild av hotnivån mot Sveriges säkerhet normalläsaren ges. Vid tveksamma fall ska frågan besvaras med Nej.

V17 Gestaltas koranbränningarna som att de bidrar till konflikter mellan grupper i samhället och/eller världen?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln framställer det som om koranbränningarna leder till splittring mellan människor och grupper lokalt, nationellt eller internationellt, både i Sverige och i andra länder. Splittringen kan ske ur flera olika perspektiv, till exempel ekonomiskt, kulturellt eller socialt, oavsett ska frågan besvaras med Ja. Avgörande för kodningen är att koranbränningarna uttryckligen framställs som orsak till splittringen. Notera att olika åsikter inte är tillräckligt för att uppnå splittring. Om artikeln i stället skildrar koranbränningarna som någonting som för människor närmare varandra och minskar motsättningar i samhället och/eller världen, alternativt inte alls kopplar samman koranbränningar och konflikter mellan grupper, ska frågan besvaras med Nej. Om artikeln framhäver både ökade och minskade splittringar ska kodningen baseras på den dominerande gestaltningen. Kodningen ska utgå från vilken bild av splittringen normalläsaren ges. Vid tveksamma fall ska frågan besvaras med Nej.

V18 Gestaltas koranbränningarna som en attack mot muslimer som grupp?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln framställer koranbränningarna som hets mot folkgrupp och/eller rasism, som en attack eller ett hot mot muslimer eller den muslimska världen. Om koranbränningarna skildras som någonting som försvagar muslimer som grupp ska frågan också besvaras med Ja. Avgörande för kodningen är att attacken riktas mot islams anhängare snarare än annat som omger religionen islam. Om artikeln i stället skildrar koranbränningarna som någonting som stärker muslimer både enskilt och i grupp, alternativt inte alls kopplar samman koranbränningar och attacker mot muslimer, ska frågan besvaras med Nej. Om artikeln framhäver koranbränningar som både attacker och någonting stärkande ska kodningen baseras på den dominerande gestaltningen. Kodningen ska utgå från vilken bild av koranbränningarnas påverkan på muslimer normalläsaren ges. Vid tveksamma fall ska frågan besvaras med Nej.

V19 Gestaltas koranbränningarna som en attack mot religionen islam?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln framställer koranbränningarna som en attack mot islam som religion. Även skildringar där ökad islamofobi ses som ett resultat av koranbränningarna ska räknas då islamofobi innebär fientlighet mot islam som religion. Avgörande för kodningen är att attacken riktas mot islam och symboler som är förknippade med religionen, däribland koranen, snarare än religionens anhängare. Om artikeln i stället skildrar koranbränningarna som någonting som stärker bilden av islam, alternativt inte alls kopplar samman koranbränningar och attacker mot islam, ska frågan besvaras med Nej. Om artikeln framhäver koranbränningar som både attacker och någonting stärkande ska kodningen baseras på den dominerande gestaltningen. Kodningen ska utgå från vilken bild av koranbränningarnas påverkan på islam normalläsaren ges. Vid tveksamma fall ska frågan besvaras med Nej.

V20 Gestaltas koranbränningarna som om de upprätthåller yttrandefrihet?

Frågan ska besvaras med 1 = Ja eller 2 = Nej. Frågan ska besvaras med Ja om artikeln framställer genomförandet av en koranbränning som något som upprätthåller yttrandefriheten. För att frågan ska besvaras med Ja krävs att koranbränningarna explicit framställs vara av betydelse i stöd för yttrandefriheten. Om artikeln i stället skildrar koranbränningarna som någonting som går emot vad

som är tillåtet inom yttrandefrihetens gränser, någonting som minskar yttrandefriheten, alternativt inte alls kopplar samman koranbränningar och yttrandefrihet, ska frågan besvaras med Nej. Om artikeln framhäver koranbränningar som både något som upprätthåller och går emot yttrandefrihetens principer ska kodningen baseras på den dominerande gestaltningen. Kodningen ska utgå från vilken bild av koranbränningarnas förhållande till yttrandefriheten normalläsaren ges. Vid tveksamma fall ska frågan besvaras med Nej. Notera att frågan inte handlar om huruvida det är lämpligt att genomföra en koranbränning eller vilken åsikt som råder gentemot koranbränningar (se i dessa fall variabel V14).

V21 Vem är den huvudsakliga aktören i artikeln?

Frågan ska besvaras med 0 = Okodbart, 1 = Politiker eller företrädare för politiker, 2 = Privatperson, 3 = Företag eller organisation, 4 = Myndighet eller företrädare för myndighet, 5 = Expert, professor eller forskare, 6 = Religiös ledare, 7 = Grupp av demonstranter, eller 9 = Annan, övrig. Avgörande för kodningen är vilken titel aktören ges i artikeln. Vilket land aktören kommer ifrån är inte av betydelse. Om det inte framgår vem aktören är eller vilken titel denna har ska frågan besvaras med Okodbart. Variabelvärde 1 och 4 omfattar politiker, myndigheter och deras företrädare på såväl kommunal, regional som nationell nivå. Frågan ska besvaras med Företag eller organisation om aktören är ett företag eller en organisation, alternativt en representant eller anställd för ett företag eller organisation. Frågan ska besvaras med Privatperson om aktören är en enskild person som inte passar in i kategorierna för variabelvärde 1, 3, 4, 5 eller 6, det kan exempelvis gälla koranbrännare eller en ensam demonstrant. En grupp av demonstranter, ska ses som en aktör då de genom att delta i en demonstration framställs som en enhet som framför en gemensam åsikt. Frågan ska besvaras med Annan, övrig om aktören inte kan tillskrivas någon av tidigare nämnda kategorier. För att veta vem den huvudsakliga aktören är ska bilden normalläsaren ges tas i beaktning. Citat, pratminuter, reportertext och bilder avgör vilka som framträder som aktörer. Om två eller fler aktörer anses få samma utrymme i artikeln ska kodningen avgöras av vilken aktör som får komma till tals först. Om en aktör benämns med dubbla titlar ska kodningen baseras på den förstnämnda titeln.

V22 Vad föreställer huvudbilden?

Frågan ska besvaras med 0 = Okodbart, 1 = Protester, 2 = Bränning av koran i anslutning till koranmanifestation 3 = Bränning av flagga eller bild, 4 = Politiker eller företrädare för politiker, 5 = Expert, professor eller forskare, 6 = Företrädare för organisation, 7 = Företrädare för myndighet, eller 9 = Annat. Huvudbilden definieras som den första bilden längst upp i artikeln, puffbilder och andra bilder som förekommer längre ner i artikeln exkluderas således. Frågan ska besvaras med Okodbart om huvudbild saknas eller om huvudbilden ersatts av en video. Frågan ska besvaras med Protester om huvudbilden föreställer demonstrationer, manifestationer eller andra typer av protester. I samband med protester kan koraner, flaggor eller bilder brännas, i dessa fall ska bilderna dock koda som Bränning av koran respektive Bränning av flagga eller bild. Frågan ska besvaras med Företrädare för organisation eller Företrädare för myndighet om huvudbilden föreställer en anställd eller representant för en organisation eller myndighet, alternativt om bilden föreställer andra symboler kopplade till organisationen eller myndigheten. Frågan ska besvaras med Annat, om bilden inte kan tillskrivas någon av tidigare nämnda kategorier. Om huvudbilden är ett montage av flera bilder ska kodningen baseras på vilken bild som tar störst plats i montage.

Utvalda artiklar samtliga medier

Al Jazeera (30 st)

Notera att rubrikerna översatts från arabiska till svenska.

1. Bränning av Koranen utanför Sveriges riksdag och "Islamiska Samarbetet" beslutade att skicka en delegation till Europa för att protestera (31 juli)
2. Sverige godkänner återigen bränning av Koranen, och Danmark försöker hitta det rätta sättet för att förhindra att liknande incidenter upprepas (31 juli)
3. Turkiet uppmanar Danmark att förbjuda koranbränning och Saudiarabien kräver att Sverige slutar provocera muslimer (30 juli)
4. Sverige omprövar uppehållstillståndet för en irakisk flykting som förolämpade Koranen och nya fördömanden för att ha väckt muslimska känslor (29 juli)
5. Al-Aqsa-predikant: Vi vägrar brännandet av heliga böcker och Ben Gvirs handlingar är en "krigsförklaring" (29 juli)
6. Turkiet uppmanar Danmark att förbjuda koranbränning och Saudiarabien kräver att Sverige slutar provocera muslimer (29 juli)
7. Den svenska oppositionen uppmanar en parlamentariker att avgå för att ha förolämpat den Helige Profeten (28 juli)
8. Att bränna Koranen... Irak bekräftar sin oro för säkerheten för diplomatiska beskickningar (26 juli)
9. På grund av bränningen av den heliga Koranen uppmanar Al-Azhar muslimer att bojkotta produkterna från Sverige och Danmark (26 juli)
10. I protest mot förolämpningen av Koranen... fortsätter fördömandena och Islamiska Samarbetsrådet upphäver statusen som Sveriges sändebud till det (24 juli)
11. En ny händelse av koranbränning i Danmark och eskalering av protester som fördömer förolämpningen av Koranen i Sverige (22 juli)
12. Arabisk och islamisk ilska efter att Sverige återigen tillåtit att förolämpa Koranen (21 juli)
13. Türkiye beordrar arrestering av en dansk politiker och 9 andra för att ha bränt Koranen (21 juli)
14. Att förolämpa Koranen: demonstrationer i Irak, islamisk ilska och Sverige flyttar sina ambassadpersonal till Stockholm (21 juli)
15. Incidenten att bränna Koranen.. Demonstrationer i Bagdad till stöd för beslutet att utvisa den svenska ambassadören, och Stockholm fördömer stormningen av dess ambassad (21 juli)
16. Innan den förväntade bränningen av den Heliga Koranen... stormar irakiska demonstranter den svenska ambassaden i Bagdad och satte eld på den (21 juli)
17. Frågan om att bränna Koranen.. Irak ber den svenska ambassadören att lämna och drar tillbaka Charge d'Affairs från Stockholm (21 juli)
18. Erdogan: Att attackera heligheter är inte tankefrihet, utan snarare barbari och terrorism (13 juli)
19. Trots motstånd från västerländska länder godkänner rådet för mänskliga rättigheter ett utkast till resolution som fördömer bränningen av Koranen och förolämpar religiösa heligheter (12 juli)

20. Efter att ha tänt eld på den heliga Koranen...en nödsession i rådet för mänskliga rättigheter för att diskutera spridningen av vanhelgande av de heliga böckerna (12 juli)
21. Talibanregeringen förbjuder Sveriges verksamhet i Afghanistan i protest mot att Koranen bränns (11 juli)
22. Som svar på den brinnande incidenten... Kuwait trycker 100 000 exemplar av Koranen på svenska (11 juli)
23. De trampade ned den svenska flaggan och brände den.. Demonstrationer i Pakistan under parollen "Holy Qur'an Day" (7 juli)
24. Efter att ha uppmanat muslimer att fördöma händelsen, nöjer sig Washington med att anse bränningen av Koranen som en nedslående handling (6 juli)
25. Efter att Erdogan fördömt bränningen av Koranen vägrar Turkiet att underkasta sig "påtryckningar" för att gå med på att Sverige går med i Nato (4 juli)
26. Rådet för mänskliga rättigheter diskuterar brottet av koranbränningen i Sverige (4 juli)
27. "Ni är som nazister." En brittisk journalist attackerar Sverige efter att det tillåtit bränning av Koranen (4 juli)
28. Protester inför svenska ambassaden i London.. Erdogan: Det finns ingen frihet att bränna Koranen och andras helighet (4 juli)
29. I protest mot bränningen av Koranen.. Iran kommer inte att skicka en ny ambassadör till Sverige (2 juli)
30. Demonstrationer i islamiska länder mot att bränna en kopia av Koranen. Europeiska unionen: Att bränna Koranen är förolämpande och en tydlig provokation (1 juli)

Al Arabiya (8 st)

Notera att rubrikerna översatts från arabiska till svenska.

1. Saudiarabien uppmanar till att vidta praktiska åtgärder för att stoppa attacker mot Koranen (31 juli)
2. Saudiarabien uppmanar Sverige att vidta omedelbara åtgärder för att stoppa extremism som provocerar muslimernas känslor (29 juli)
3. Massor av demonstranter kommer till Bagdad... och Irak lovar att skydda diplomater (22 juli)
4. Saudiarabien: Vi fördömer Sveriges fortsatt beviljande av licenser till extremister för att häda kopior av Koranen (21 juli)
5. Utvisad ambassadör och förbjudna företag.. Irak avbryter relationen med Sverige (20 juli)
6. Irak hotar Sverige: Vi kommer att bryta relationerna om bränningen av Koranen upprepas (20 juli)
7. Med vattenkanoner.. Irakiska säkerhetsstyrkor splittrar demonstranter framför svenska ambassaden (20 juli)
8. Saudiarabien fördömer kraftigt händelsen med att bränna Koranen och kallar den svenska ambassadören (3 juli)

Dagens Nyheter (42 st)

1. OIC fördömer Sverige och Danmark – manar till åtgärder (31 juli)
2. Salwan Momika är mannen bakom koranbränningarna (31 juli)
3. Burop vid koranaktion i Stockholm (31 juli)
4. Muslimska samarbetsorganisation i möte – ska diskutera Sverige (31 juli)
5. Säpo: ”Inte långt från att höja terrornivån” (27 juli)
6. Experter: Sverige ett tacksamt mål att rasa mot (26 juli)
7. Detta har hänt: Koranbränningar och diplomatisk kris (26 juli)
8. Säpochef: Finns konkreta allvarliga hot mot Sverige (26 juli)
9. Säpo: Säkerhetsläget har försämrats (26 juli)
10. Nya protester mot koranbränning (25 juli)
11. S kräver att regeringen informerar om den diplomatiska krisen (25 juli)
12. Expert om ayatollans attack: ”Sverige framställs alltmer som ett legitimt mål” (22 juli)
13. Demonstranter försökte storma ambassadområde i Bagdad (22 juli)
14. Diplomatsk kris med muslimska länder – detta har hänt (21 juli)
15. Imamen i Stockholm – ”Bilderna som sprids om Sverige är farliga” (21 juli)
16. Turkiet begär Paludan arresterad – vill gripa flera koranbrännare (21 juli)
17. Copycat-effekt kan vara faktor bakom koranbränningar (21 juli)
18. FN manar till enighet efter koranaktion i Stockholm (21 juli)
19. Experter: ”Dialog kan dämpa korankonflikten” (21 juli)
20. Tillstånd till ny koranbränning (20 juli)
21. Protest utanför ambassaden avslutad – person stampade på koran (20 juli)
22. Fler länder fördömer koranaktionen i Stockholm (20 juli)
23. Koranbränningar och demonstrationer – detta har hänt (20 juli)
24. Svenska ambassaden i Irak satt i brand (20 juli)
25. Jomshof om regeringskritiken: Vi har olika syn på islam (17 juli)
26. Billström bjuder in muslimsk organisation (14 juli)
27. Stoppad koranbränning prövas i högsta instans (12 juli)
28. Talibanerna stoppar svensk verksamhet efter koranbränningar (11 juli)
29. Fejkfilmer om Sverige har fått miljontals visningar (11 juli)
30. Runt 3 000 deltog i protest i Stockholm mot koranbränningar (9 juli)
31. Koranbränningar har ökat hotbilden mot svenska representanter utomlands (7 juli)
32. Strömmar efter koranbränningarna: Måste ställa oss frågan om ordningen fungerar (6 juli)
33. Krav på lagändring efter koranbränningen – Strömmar ”analyserar” avgörande dom (5 juli)
34. Nya ansökningar om koranbränningar (5 juli)
35. Pakistan manar till protest mot koranbränning (5 juli)
36. Forskare: Regeringar vill framstå som handlingskraftiga (4 juli)
37. Kina kritiserar koranbränning: Ingen ska använda yttrandefrihet som ursäkt (4 juli)

38. Bilden av Sverige som islamofobiskt sprids efter koranbränningen (3 juli)
39. Polisen överklagar inte dom om koranbränningar (3 juli)
40. Experter: Inte upp till UD att fördöma koranbränning (3 juli)
41. Påven fördömer koranbränning i Stockholm (3 juli)
42. Expert: Uttalande kan försvåra svenskt Natomedlemskap (2 juli)

Aftonbladet (104 st)

1. Løkke: "Tät dialog med Sverige om vägen fram" (31 juli)
2. Muslimska länder fördömer koranbränningarna (31 juli)
3. OIC fördömer koranbränningar – vill se åtgärder (31 juli)
4. "Justitieministern ser över ordningslagen" (31 juli)
5. Stockholm rasar på listan över världens bästa städer (31 juli)
6. Över ett år med korankris – detta har hänt (31 juli)
7. Muslimska länder möts – diskuterar Sverige (31 juli)
8. Løkke och Kristersson betonar korankrisens fara (30 juli)
9. Ny koranbränning planeras på måndagen (30 juli)
10. Experten om Nasrallah: Han är som en papegoja (29 juli)
11. Då kan uppehållstillstånd dras tillbaka (29 juli)
12. Hizbollah: Straffa koranbrännare i Sverige (29 juli)
13. Koranbrännarens uppehållstillstånd omprövas (28 juli)
14. Bränner torah utanför Israel ambassad – fler koranbränningar planeras (28 juli)
15. Kristersson: Kan hända allvarliga saker (27 juli)
16. Pehrson: Vi har ett annat Sverige nu (27 juli)
17. Billström: Finns ingen "quick fix" (27 juli)
18. Sveriges terrorskydd ska stärkas – 15 myndigheter får uppdrag (27 juli)
19. Korankrisen i fem punkter (26 juli)
20. Sverige utsatt för påverkanskampanjer: Vill skada (26 juli)
21. Muslimska länder ska diskutera korankris (26 juli)
22. Iran: Muslimska länder ska diskutera korankris (26 juli)
23. Säpo om korankrisen: Säkerhetsläget har försämrats (26 juli)
24. Säpo: "Säkerhetsläget har försämrats" (26 juli)
25. Imam om korankrisen: "Det råder bara tystnad" (26 juli)
26. Billström i möte med FN-toppen om korankrisen: "Allvarligt läge" (25 juli)
27. Ansökan om koranbränning dras tillbaka (25 juli)
28. Total tystnad från regeringen – experten om strategin kring korankrisen (25 juli)
29. Tobias Billström svarar på korankritiken: "Informerar gärna" (25 juli)
30. Stor Sverigeprotest i Jemen – knivar och AK-47 (24 juli)
31. Nya protester mot koranbränningarna (24 juli)
32. Ny ansökan om koranbränning (24 juli)
33. Därför tiger regeringen: "Mycket som sker" (23 juli)
34. Muslimskt organ stoppar svenskt sändebud (23 juli)

35. Experter: Ökat hot mot Sverige (23 juli)
36. Nya protester vid Gröna zonen i Bagdad (22 juli)
37. Irans högsta ledares utspel om Sverige: Rustat för krig (22 juli)
38. Säpo: Absolut en ökning av digitala hot mot Sverige (22 juli)
39. Nytt försök att storma ambassad i Bagdad (22 juli)
40. Turkiet utfärdar arresteringsorder mot Paludan (21 juli)
41. Turkiet vill gripa Paludan (21 juli)
42. Koranbrännare polisanmäld (21 juli)
43. Därför är det svårt att neka koranbrännare (21 juli)
44. Över ett år med korankris – detta har hänt (21 juli)
45. Experter: "Dialog kan dämpa korankonflikten" (21 juli)
46. Därför är det svårt att stoppa koranbränningar (20 juli)
47. Professor: Så kan korankonflikten kylas ner (20 juli)
48. Fem punkter om korankrisen mellan Sverige och Mellanöstern (20 juli)
49. Iraks varning till Sverige inför koranbränningen (20 juli)
50. Polisen redo att bevaka koranbränning (20 juli)
51. Stormningen av ambassaden en världsnyhet (20 juli)
52. Över ett år med korankris – detta har hänt (20 juli)
53. Ny koranbränning planeras – tillstånd beviljat (19 juli)
54. Billström bjuder in muslimsk organisation (14 juli)
55. Fastställd dom för ungdomar efter påskupplopp (14 juli)
56. FN-råd fördömer koranbränningar (12 juli)
57. Stoppad koranbränning prövas i högsta instans (12 juli)
58. Aftonbladet/Demoskop: Varannan svensk vill förbjuda koranbränning (11 juli)
59. Efter Natobeskedet – Lucas, 29, bränner Natos stadgar i stället (11 juli)
60. FN-möte om koranbränningar: Visa respekt (11 juli)
61. Talibanerna stoppar svensk verksamhet (11 juli)
62. Tusentals protesterade mot koranbränningar (9 juli)
63. Demonstration mot koranbränning lockade tusentals: "Ett hatbrott" (9 juli)
64. Kvinna i 50-årsåldern vill bränna en koran: "För fred" (8 juli) Hedlund & Hanna
65. Tusentals personer i protest: "Bojkotta Sverige" (7 juli)
66. Lucas, 29, vill stoppa Sveriges Natointräde – ansöker om att bränna koranen (7 juli)
67. Tusentals i protest mot Sverige efter koranbränning (7 juli)
68. Koranbränningarna: Regeringen överväger ändringar i lagen (6 juli)
69. Ser över rättsläget efter koranbränning (6 juli)
70. Forskaren: Så påverkas Sverige av koranbränningarna (5 juli)
71. Mikail Yüksel: "Sverige borde böja sig" (5 juli)
72. Fler fördömer koranbränning (5 juli)
73. FN-möte för koranbränning hålls på tisdag (5 juli)
74. Expert: Pakistans ilska har politiska skäl (5 juli)
75. Koranbrännaren om sitt SD-medlemskap: "Vill kandidera till riksdagen" (5 juli)
76. Nya ansökningar om koranbränningar (5 juli)
77. Ny ansökan om koranbränning i Stockholm (5 juli)
78. Pakistan manar till protest mot koranbränningen (5 juli)

79. FN: Möte om koranbränning nästa vecka (4 juli)
80. Åklagare: Krävs mer än bara bränning för åtal (4 juli)
81. Efter koranbränningen – S-toppen rasar mot Richard Jomshof: ”För jäkligt” (4 juli)
82. Koranbränningarna: Detta har hänt (4 juli)
83. FN-möte om koranbränningar: "Religiöst hat" (4 juli)
84. UD om FN:s extramöte: Kommenterar inte pågående process (4 juli)
85. Efter koranbränningen: "Ändra ordningslagen" (4 juli)
86. Expert: Koranbränning kan strida mot lagen (4 juli)
87. Erdogan om koranbränningen: Oacceptabelt (3 juli)
88. Billström: "Självklart" att fördöma bränning (3 juli)
89. Koranbränning olagligt i Finland : ”Jädrans tur” (3 juli)
90. Funcke: UD ska inte gå in som dömande makt (3 juli)
91. Omvärlden efter koranbränningen: Avskryvärt (3 juli)
92. Koranbrännaren talar ut: ”Hålls skyddad på hemlig plats” (3 juli)
93. Pakistans premiärminister: Bränningen "äcklig" (3 juli)
94. Polisen överklagar inte dom om koranbränningar (3 juli)
95. Kristna rådet: "Koranbränning bör bli hatbrott" (3 juli)
96. Påven kritiserar koranbränning: Känner avsky (3 juli)
97. Påven fördömer koranbränningar i Sverige (3 juli)
98. Saudiarabien kallar upp Sveriges ambassadör (3 juli)
99. Ryssland deltar i ny hatkampanj mot Sverige (2 juli)
100. Turkietexpert: Erdogan är bra på kovändningar (2 juli)
101. Brett muslimskt initiativ mot koranbränningar (2 juli)
102. 57 muslimska stater kräver skydd mot skändning av koranen (2 juli)
103. Iran skickar inte ambassadör till Sverige (2 juli)
104. Hätsk utländsk desinformation om Sverige ökar (1 juli)